MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

PARTİ TÜZÜĞÜ

8 KASIM 2009 • ANKARA

www.mhp.org.tr

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
9. OLAĞAN BÜYÜK KURULTAY

MHP 9.OLAĞAN BÜYÜK KURU

LTAYI 8 KASIM 2009-ANKARA

Bu Tüzük, Milliyetçi Hareket Partisinin 40'ncı kuruluş yılını kutladığımız 2009 yılında, 8 Kasım tarihinde yapılan Olağan Büyük Kongrede kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Yeni Tüzüğün yürürlüğe girmesiyle birlikte, 5 Kasım 2000 tarihinde yapılan Olağan Büyük Kongrede kabul edilmiş olan Parti Tüzüğü, tüm ek ve değişiklikleri ile yürürlükten kalkmıştır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ, AMAÇ VE İLKELER

Kuruluş 15

Amaç 15

Temel Değer ve İlkeler 16

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ ÜYELİĞİ

Üye Olmanın Şartları 23

Üyeliğe Kabul ve Kayıt 23

Genel Merkezce Üyeliğe Kabul 25

Yeniden Üyeliğe Kabul 25

Üye Kayıt İşlemleri 25

Üye Kayıtlarının İptali ve Yenilenmesi 26

Parti Üyeliğinin Sağladığı Haklar 26

Partili Üyelerin Görev ve Sorumlulukları 27

Parti Üyeliğinin Sona Ermesi ve Kayıt Silme 28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLÂT YAPISI

Teşkilât Birimleri 33

Teşkilât Birim Merkezleri 34

Yan Kuruluşlar 34

Yardımcı Kurul ve Komisyonlar 35
Yurt Dışı Temsilcilikler 36
Müşterek Hüküm 36

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İLÇE VE İL TEŞKİLÂTI

Belde Teşkilâtı 39
İlçe Başkanı 39
İlçe Yönetim Kurulu 40
İlçe Yönetim Kurulunun Görevleri 42
İlçe Kongresi 43
İlçe Kongresinde İl Kongresine Seçilecek Delege Sayısı 46
İl Başkanı 46
İl Başkan Yardımcısı, İl Sekreteri ve
İl Muhasibinin Görevleri 47
İl Yönetim Kurulu 48
İl Yönetim Kurulunun Görevleri 49
İl Disiplin Kurulu 50
İl Kongresi 50
İl Kongresinde Büyük Kongre İçin
Seçilecek Delege Sayısı 52

BEŞİNCİ BÖLÜM

İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Yapılamayacak İşler 55

Yönetim Kurulu Toplantıları 55
Kurucu Yönetim Kurulları 56
Üyeliklerin Boşalması 57
İşten El Çektirme ve Geçici Yönetim Kurulunun Teşkili 58
Birden Fazla Görev Yasağı 60
Kongre Dönemi ve Delegeler 60
Kongre Gündemi 61
Davet, Yoklama ve Kongrenin Açılması 61
Kongre Başkanlık Divanının Teşkili ve Görevleri 62
Kongrelerin Görev ve Yetkileri 63
Kongrelerde Seçimlerin Yapılması ve Tutanaklar 64
Şikâyet ve İtirazlar 68
Kongresini Yapmayan Kademeler 69

ALTINCI BÖLÜM

GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

Genel Başkan 73
Genel Başkanın Görev, Yetki ve Sorumlulukları 73
Genel Başkan Yardımcıları 75
Genel Sekreter 77
Genel Sekreter Yardımcıları 78
Başkanlık Divanının Teşkili ve Çalışma Esasları 78
Başkanlık Divanının Görev ve Yetkileri 79
Merkez Yönetim Kurulu'nun Teşkili, Görev Süresi ve Çalışma Usulü 81

Merkez Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri 82
Danışma Kurulu 85
Genişletilmiş Yüksek İstişare Meclisi 85
Genel Başkan Başdanışmanlığı ve Danışmanlığı 86
Parti Müfettişliği 86
Siyasi Etik Kurulu 87
Çalışma Grupları 87
Büyük Kongre 88
Büyük Kongrenin Görev ve Yetkileri 88
Büyük Kongre Toplantıları ve Gündem 90
Büyük Kongrenin Açılışı 91
Kongre Divanı ve Görevleri 92
Açılış Konuşması ve Raporların Okunması 92
Komisyonların Teşkili 93
Kongre Görüşmeleri 94
Seçim Hazırlıkları ve Adaylık 94
Oyların Kullanılması 97
Kongre Tutanakları 99
Mal Bildirimi 99

YEDİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

Disiplin Kurulları 103
Merkez Disiplin Kurulu 105
Müşterek Disiplin Kurulu 105

İl Disiplin Kurulu 106
Disiplin Cezaları 106
Disiplin Cezalarını Gerektiren Haller 107
Disiplin Takibatı Yapma Yetkisi 111
İtiraz Usulü 113
Disiplin Kuruluna Tedbirli Olarak Sevk 114

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu 119
Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu 119
Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Disiplin Kurulu 120
Grup Üyelerinin Uyması Gereken Esaslar 121
Grupta Gizli Oylama 121
Grup Hükümet İlişkileri 121

DOKUZUNCU BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ TESPİTİ

Seçimlere Katılma 125
Aday Tespiti 125
Merkez Adaylığı 126
Merkez Yoklaması 126
Teşkilât Yoklaması 127
Ön Seçim 127
Adaylığa Müracaat ve İzin 128

Adaylığı Kabul Edilmeyecek Olanlar 129
Mahallî Seçimler 129
Seçim İşleri Yönetmeliği 131

ONUNCU BÖLÜM

PARTİ VE HÜKÛMET İLİŞKİLERİ

Hükümet Kurma ve Koalisyonlara Katılma 135
Hükümette Görev Alacak Merkez
Yönetim Kurulu Üyeleri 135
Bakanların Tespiti 135

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KAYITLAR, DEFTERLER VE MALÎ HÜKÜMLER

Kayıt ve Defterler 139
Mali Hükümler 141
Milletvekilliği Aidatı 142
Satış Bedelleri 142
Bağışlar 143
Gayrimenkul Alımı 143
Ticarî Faaliyet, Kredi ve Borç Alma Yasağı 144
Kredi ve Borç Verme Yasağı 144
Gelir Makbuzları 144
Giderlerin Yapılmasında Usul 145
Malî Sorumluluk 146
Bütçe ve Kesin Hesap 146

ONİKİNCİ BÖLÜM

SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

Partinin Feshi 151
Yönetmelik ve Genelge 151
Tüzüğün Değiştirilmesi 151
Görevlilerin İlgili Mercilere Bildirimi 151
Uygulanacak Diğer Hükümler 152
Yürürlükten Kaldırılan Tüzük 152
Geçici Madde 1 152
Geçici Madde 2 152
Geçici Madde 3 153
Yürürlük ve Yürütme 153
Ek Liste: Yurt Dışı Temsilcilik Oluşturulabilecek Yerler 154

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ, AMAÇ VE İLKELER

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ, AMAÇ VE İLKELER

KURULUŞ

MADDE 1- Milliyetçi Hareket Partisi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunu ve ilgili diğer mevzuata göre faaliyet göstermek üzere kurulmuş bir siyasi partidir.

Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Kısaltılmış adı "MHP", özel işareti ise "kırmızı zemin üzerine beyaz üç hilâl"dir.

AMAÇ

MADDE 2- Milliyetçi Hareket Partisinin temel amacı;

Meşruiyeti milli irade olan, insan odaklı, seviyeli, ilkeli, dürüst bir siyaset anlayışı ile adaleti ve hakkaniyeti esas alan bir yönetim anlayışını tesis etmek; toplumsal barış ve huzuru hâkim kılmak,

Yüce Türk Milletinin milli ve manevi değerleri ile tarihi ve kültürel zenginliklerine sahip çıkmak,

Devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, hak ve menfaatlerini korumak,

İnançlı, yüksek ahlaklı ve çağın gerektirdiği niteliklere sahip nesiller yetiştirmek,

Temel insan hak ve hürriyetlerini geliştirmek, hukukun üstünlüğünü hâkim kılmak, demokratik standartları yükseltmek,

Hürriyet, adalet, hakkaniyet ve fırsat eşitliğini esas alan, milli, insani ve ahlaki değerlerin ön plana çıktığı siyasi ve toplumsal düzen ile kültürel iklimi tesis etmek,

Kardeşlik hukukunu ve dayanışma kültürünü geliştirmek, milli birlik ve bütünlüğü tesis etmek,

Türk milletinin maddi ve manevi gelişmesi önündeki engelleri kaldırmak; dengeli ve adaletli bölüşüm sistemine dayanan bir gelir dağılımı oluşturmak,

Yatırım ve istihdam kapasitesi yüksek, ileri teknolojiyi ve teşebbüs hürriyetini esas alan, uluslar arası rekabet gücüne sahip sürdürülebilir büyümeyi gerçekleştirecek bir ekonomi tesis etmek,

Barış, mutluluk ve adaletin hâkim olduğu bir Dünya nizamının tesisinde ülkemizin söz sahibi olmasını sağlamak, suretiyle milletimizi çağın kudretli, itibarlı ve önder toplumlarından biri yapmak ve tarih sahnesinde ebedi kılmaktır.

TEMEL DEĞER VE İLKELER

MADDE 3- Milliyetçi Hareket Partisi, Türk milletinin; ekonomik, sosyal, siyasi, askeri, bilimsel ve teknolojik alanda küresel ölçekte belirleyici bir güç olarak, milletler camiasının en ileri safında yer almasını hedeflemektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi; gönül seferberliği ile milletimizin tarihi, kültürel birikimlerinden, milli ve manevi değerlerinden, bilimsel gelişmelerden alacağı ilhamla demokratik düzen içerisinde aşağıdaki ilkeler çerçevesinde "Lider Ülke Türkiye" hedefini gerçekleştirme azim ve kararlılığındadır.

Milliyetçi Hareket Partisi gücünü mukaddesattan, inançlarından, ilkelerinden ve Türk milletinden alır. Türk milletinin milli ve manevi değerler manzumesinin tamamını benimseyerek siyaset yapan Milliyetçi Hareket Partisi toplumsal merkezin siyasi temsilcisidir.

a. Meşruiyetçilik

Milliyetçi Hareket Partisi; meşruiyetçi bir anlayışla her türlü siyasi faaliyetini, hukuk kuralları çerçevesinde, dürüstlüğe, ahlâk kurallarına ve milletimizin ortak değerlerine uygun yürütmeyi esas alır.

b. Milliyetçilik

Türk milletine mensubiyet bilincini geliştirmeyi hedefleyen ve onun ayırt edici vasıflarını, dünyayı ve olayları yorumlayışta temel referans kabul eden fikirler ve duyarlılıklar bütününü ifade eden milliyetçiliğimiz; Türk milletine olan derin bağlılığımızın ve sevginin verdiği ilham ve cesaretle, var oluşunu anlamlandırmayı ve geleceğini garanti altına almayı temel hedef olarak kabul eder ve bunun için her türlü çabayı gerekli görür.

c. Milli birlik ve bütünlük

Tarih, kültür ve inanç temelinde derinliği olmayan yapay farklılıkların ayrıştırıcılığı yerine, zengin ortak değerlerin bütünleştiriciliğini esas alan bir anlayışla, ekonomik ve sosyal birikimlerimizin ortak hedeflere seferber edilmesini milli birlik ve bütünlüğümüzün teminatı saymaktayız.

Partimiz, cumhuriyet ve demokrasiyle milletin ortak değerlerini, millî birlik ve bütünlüğümüzün, siyasî, sosyal ve kültürel temeli olarak görmekte, Türkiye için cumhuriyet ve demokrasiyi elzem olan ve birbirini tamamlayan iki ayrılmaz değer olarak kabul etmektedir.

d. İnsan haklarına saygı

Milliyetçi Hareket Partisi; her insanın insan olması sıfatından kaynaklanan, şahıslara bağlı, dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez niteliklere sahip temel hak ve özgürlükleri bulunduğuna; bu hakların ve bunları diğer insanlarla eşit ölçüde kullanma yetki ve özgürlüğünün kutsallığına, bunları her türlü istismardan korumanın, teminat altına almanın ve bunlara işlerlik kazandırmanın vazgeçilemezliğine ve ertelenemezliğine inanır. İnsanlık dışı davranış olarak nitelendirdiği zulüm ve işkenceyi insanlık suçu olarak görür ve reddeder.

e. Demokrasi ve hukukun üstünlüğü

Milliyetçi Hareket Partisi, hukukun üstünlüğünü esas alan, çok partili, demokratik ve hür parlâmenter rejim içinde siyasi faaliyetlerin yürütülmesi gereğine, parlamenter demokrasilerde

egemenliğin yegâne sahibinin millet olduğuna, siyasi iktidarların meşruiyetinin milli iradeye dayandığına, milli iradenin tecelli ettiği yegâne merciin ise Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğuna inanır.

f. Sosyal adalet ve Türk toplumculuğu

Birey, aile ve toplum çıkarlarını ve haklarını birlikte gözetmek ve korumak, refahı yaygınlaştırmak, sosyal devlet anlayışımızın bir gereğidir. Merhametli ve hakkaniyetli sosyoekonomik düzenin tesis edilmesi sosyal adalet anlayışımızın esasını oluşturur.

Türk toplumculuğu; gelirin adil dağılımını gerçekleştirmeyi, toplumun millî duyarlılıklarını yaşatmayı, bencillik ve vurdumduymazlığa karşı feragat ve fedakârlık gibi güzel hasletleri yüceltmeyi hedef alan ve toplumsal dayanışma yoluyla toplumsal barışın pekiştirilmesine katkı sağlamayı öngören bir düşüncedir.

g. Toplumsal dayanışma ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesi

Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'nin büyük hedeflere yönelmesini ve bütün imkân, kaynak ve kabiliyetlerinin lider ülke Türkiye hedefi doğrultusunda harekete geçirilmesinin en geniş boyutta sağlanacak toplumsal uzlaşma ve mutabakat ile mümkün olabileceğine inanır.

Partimiz, Türkiye'nin 21'inci yüzyılda lider ülke olma arzusunu gerçekleştirmesi, bütün sosyal kesimlerin ortak değerler

ekseninde müşterek bir anlayış ve tam bir dayanışma içinde bulunmalarına ve geleceğe birlikte yürüme azim ve kararlılığına sahip olmaları ile mümkün olduğuna inanır.

h. İlkeli, seviyeli ve temiz siyaset

İlkeli, seviyeli ve temiz siyaseti demokrasinin teminatı kabul eden Milliyetçi Hareket Partisi; sağlıklı bir demokrasinin hoşgörü, dürüstlük, tutarlılık ve samimiyet gibi ahlâki değerlerle bezenmiş bir siyasi kültür zemini üzerinde yükselebileceğine inanır.

Siyasetin ahlaki bir temele dayandığı, demokratik olgunluk ve uzlaşı kültürünün egemen olduğu, aşırılıkların törpülendiği ve Türkiye'nin milli ve manevi değerlerini ortak payda olarak kabul eden bir siyaset anlayışının hâkim kılınması gerektiğine inanan Milliyetçi Hareket Partisi; hukukla sorunlu, milletin ortak değerleriyle kavgalı, Cumhuriyetin temel niteliklerileriyle çatışan, gerginlikten beslenen siyaset anlayışlarını reddeder.

i. Gönül seferberliği

Milliyetçi Hareket Partisi, her insanı mukaddes bir varlık ve emanet olarak kucaklamak ve onların gönlünü, sevgisini ve saygısını kazanmak suretiyle bir gönül seferberliği anlayışı içerisinde hedefine ulaşmak ister. Bu anlayışı aynı zamanda yurt ve dünya barışına katkı sağlayacak vicdani bir sorumluluk olarak kabul eder.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ ÜYELİĞİ

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ ÜYELİĞİ

ÜYE OLMANIN ŞARTLARI

MADDE 4- Milliyetçi Hareket Partisine;

a. Tüzükte yer alan temel amaç, hedef, değer ve ilkeleri benimsemiş,

b. Üye Giriş Beyannamesini imzalayarak Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini belgelemiş,

c. Medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip ve 18 yaşını doldurmuş,

d. Bir başka parti üyesi olmayan ve bu tüzükte belirtilen üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, her Türk vatandaşı üye olabilir.

Siyasi Partiler Kanunu ve diğer kanunlarda siyasi partilere üye olamayacağı ve üye kaydedilemeyeceği belirtilenler Milliyetçi Hareket Partisine üye olamaz ve üye kaydedilemezler.

ÜYELİĞE KABUL VE KAYIT

MADDE 5- Milliyetçi Hareket Partisine üye olmak isteyen kişi, en az iki parti üyesinin olumlu görüşünün de yer aldığı üye giriş beyannamesini, kanuni ikametgâhının bulunduğu ilçe yönetim kuruluna alındı belgesi karşılığında teslim eder.

Elektronik posta aracılığıyla düzenlenen giriş beyannamesi ile üyelik müracaatı yapılması durumunda, bu müracaat beyannameye eklenmesi gereken belgelerin ibrazını müteakip değerlendirmeye alınır.

İlçe yönetim kurulu, isteklinin partiye alınmasında tüzük hükümlerine göre mâni bir hâl bulunup bulunmadığını inceleyerek 15 gün içinde kararını verir.

Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kaydedilerek, durum üye numarası ile birlikte ilgiliye 10 gün içinde yazılı olarak veya elektronik posta ile bildirilir.

Başvurunun uygun görülmemesi durumunda ise, üyeliğe kabul edilmeme kararı 10 gün içinde ilgili kişiye yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu üyeliğe kabul edilmeme bildiriminde gerekçe belirtmek mecburiyetinde değildir.

Üyelik müracaatı kabul edilmeyen kişi isterse kararın kendisine tebliğinden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilir.

15 gün içinde karara bağlanmamış adayın üyelik talebi reddedilmiş sayılır. Üye olma başvuruları hakkında 15 gün içinde karar alınmaması nedeniyle üyelik talebi reddedilmiş sayılanlar, 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itirazda bulunabilirler.

İl yönetim kurulu itirazları inceleyerek 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar kesindir. Üyelik kaydı sadece ikamet edilen

ilçe teşkilâtına yaptırılabilir. Üyenin kanuni ikametgâhı değişmedikçe bir başka ilçeye üyelik kaydının naklini isteyemez.

GENEL MERKEZCE ÜYELİĞE KABUL

MADDE 6 - Milliyetçi Hareket Partisine girmek isteyen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ve büyükşehir belediye başkanlarının parti üyeliğine kabullerinde Başkanlık Divanı yetkilidir. Ayrıca Başkanlık Divanı, partiye üye kaydedilmesinde yarar gördüğü kişileri de üye kaydedebilir. Bu şekilde üyeliğe kabul edilenlerin üye giriş beyannameleri en geç bir ay içinde ikametgâhlarının bulunduğu ilçe teşkilâtlarına gönderilir.

YENİDEN ÜYELİĞE KABUL

MADDE 7- Milliyetçi Hareket Partisi üyeliğinden herhangi bir sebeple ayrılmış olanların yeniden parti üyeliğine kabulü ilçe yönetim kurulunun teklifi ve il yönetim kurulunun kararı ile yapılır. İl yönetim kurulu kararı kesindir.

Parti üyeliğinden ayrılmış olan Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile büyükşehir belediye başkanları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin tekrar partiye kabullerinde Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

ÜYE KAYIT İŞLEMLERİ

MADDE 8- Parti üyeliğine kabul edilenlerin adı ve soyadı, vatandaşlık numarası, doğum yeri ve tarihi, öğrenim durumu,

mesleği veya sanatı, ikametgâhı ve iletişim bilgileri, köy ve mahalle esasına göre düzenlenmiş üye kayıt defterine kaydedilir.

Üye giriş beyannamelerinin düzenlenmesi ve saklanması, üye kayıt defterinin tutulması, üye bildirim formlarının Genel Merkez ve Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gibi kayıt ve kabul ile üyeliğin sona ermesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca hazırlanacak bir yönetmenlikle düzenlenir.

ÜYE KAYITLARININ İPTALİ VE YENİLENMESİ

MADDE 9- Merkez Yönetim Kurulu; eşitlik ilkesine ve demokrasi esaslarına uygun şekilde gerek gördüğü hallerde ve yerlerde üye kayıtlarının iptaline ve yeniden yazımına karar verebilir.

PARTİ ÜYELİĞİNİN SAĞLADIĞI HAKLAR

MADDE 10- Parti üyeleri;

a. Her türlü parti faaliyetine katılma, düşünce ve dileklerini bildirme,

b.Üye kayıt tarihinden itibaren üç ay geçmiş olması şartıyla, kongre delegeliği ile yönetim ve disiplin kurulu başkan ve üyeliği dahil her türlü görev için seçme, seçilme ve seçildiği takdirde görev alma,

c. Genel ve mahalli seçimlerde aday yoklamasına katılma, seçildikleri takdirde parti listelerine girme,

d. Parti program ve tüzüğünün uygulanması ile ilgili görüşlerini kademe esasına riayetle parti teşkilât ve görevlilerine yazılı ve sözlü olarak duyurma haklarına sahiptirler.

PARTİLİ ÜYELERİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

MADDE 11- Parti üyeleri;

a. Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı ve ahlâk kurallarına uygun olarak partinin dayandığı fikir ve idealleri paylaşmayı, parti tüzük ve programındaki ilke ve esaslara göre birlik ve beraberlik içinde çalışmayı,

b. Partinin yetkili kurullarınca alınacak kararlara uymayı, verilecek görevleri kabul etmeyi, parti faaliyetlerinde kademe esasına ve disiplin hükümlerine riayet etmeyi,

c. Partinin amacını, ilkelerini, politikalarını ve görüşlerini benimsemeyi ve yaymayı,

d. Seçimlerde parti adaylarına oy vermeyi ve onların kazanması için güçleri nispetinde çalışmayı,

e. Parti içinde ve dışında partinin amaç, ilke ve politikalarına aykırı fiiller ile huzuru, birlik ve beraberliği zedeleyecek ifade, tavır ve davranışlardan kaçınmayı, beyan ve açıkça kabul etmiş sayılırlar.

PARTİ ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ VE KAYIT SİLME

MADDE 12- Parti üyeliği;

a. İstifa,

b. Ölüm,

c. Başka bir partiye üyelik başvurusunda bulunma veya üye olma, mahalli idare ya da milletvekilliği seçimlerinde bir başka partiye adaylık başvurusunda bulunma veya aday olma ile,

d. Siyasi Partiler Kanunu ve bu Tüzük uyarınca yetkili mercilerin verecekleri karar üzerine kayıt silinmesi,

e. Tüzükte belirtilen üye olma şartlarının kaybedilmesi, hallerinde sona erer.

Partiye üye kaydedilenlerden üye olmasına engel bir halinin bulunduğu veya üyelik vasfını kaybettiği sonradan anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer ve üyelik kayıtları silinir.

İlçe yönetim kurulu, üyelikten ayrılmayı gerektiren kanuni mecburiyet hâlleri saklı kalmak kaydıyla partiden ayrıldığını bağlı bulunduğu ilçe başkanlığına şahsen, yazılı olarak, faks veya elektronik ileti ve benzeri yöntemler ile bildiren veya başka bir partiye kaydolduğu anlaşılan üyenin kaydını alacağı karar ile siler.

Bu maddenin (c) bendinde belirtilen sebeplerle kaydının silinmesine karar verilen üyeye, bu karar 5 gün içerisinde tebliğ edilir. İlgilinin tebliğden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itiraz hakkı vardır. İl yönetim kurulu 15 gün içerisinde kararını verir ve ilgiliye tebliğ eder. Bu karar kesindir.

Partiye üye kaydedilen kişinin, üye olmasına engel bir hâlinin veya üyelik vasıflarını kaybettiğine dair bilgi edinilmesi halinde, ilçe yönetim kurulu bu bilgiyi edindiği günden itibaren 10 gün içinde araştırmasını yapar, ilgiliyi dinler ve hazırladığı dosyayı kendi kanaati ile birlikte il yönetim kuruluna gönderir. İl yönetim kurulunun 10 gün içinde vereceği karar kesindir.

Kaydı silinen üyenin istifası ile ilgili işleme esas belgeleri özel bir dosyada saklanır. Üye kayıt defteri ve giriş beyannamesine silme durumu şerh edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLAT YAPISI

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLÂT YAPISI

TEŞKİLÂT BİRİMLERİ

MADDE 13- Parti; ana teşkilât birimleri ile yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilciliklerinden meydana gelir.

I. ANA BİRİMLER

A. İLÇE VE İL TEŞKİLÂTI

1. İlçe Teşkilâtı
   a. İlçe Kongresi
   b. İlçe Başkanı
   c. İlçe Yönetim Kurulu
   d. Belde Teşkilâtı
2. İl Teşkilâtı
   a. İl Kongresi
   b. İl Başkanı
   c. İl Yönetim Kurulu
   d. İl Disiplin Kurulu

B. GENEL MERKEZ TEŞKİLÂTI

1. Büyük Kongre
2. Genel Başkan
3. Başkanlık Divanı
4. Merkez Yönetim Kurulu
5. Merkez Disiplin Kurulu

6. Danışma Kurulu
7. Yardımcı Kurul ve Komisyonlar

C. PARTİ GRUBU

1. TBMM Grubu
2. İl Genel Meclisi Grubu
3. Belediye Meclisi Grubu

II. YAN KURULUŞLAR

A. KADIN KOLLARI

B. GENÇLİK KOLLARI

III. YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER

TEŞKİLÂT BİRİM MERKEZLERİ

MADDE 14 - Parti Genel Merkez Teşkilâtı Ankara İl Merkezi'nde, il ve ilçe teşkilâtları ilgili il ve ilçe merkezlerinde, belde teşkilâtları ise il ve ilçe merkezleri hariç olmak üzere belediye teşkilâtı olan yerlerde kurulur.

YAN KURULUŞLAR

MADDE 15- Kadın Kolları ve Gençlik Kolları, Merkez Yönetim Kurulu kararı ile; merkezi Ankara'da olmak üzere il, ilçe ve beldelerde kurulabilir. Kadın ve gençlik kollarının teşkilâtlanmaları ile teşkilât kademelerinde yer alacak organların görev yetki ve sorumlulukları ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

YARDIMCI KURUL VE KOMİSYONLAR

MADDE 16- Parti Tüzük ve Programı'nda yer alan amaç, ilke, hedef ve politikaları geliştirmek, yaymak ve tanıtmak, propaganda usul ve esaslarını belirlemek, dünya ve Türkiye meseleleri ile ilgili araştırma ve değerlendirmeler yapmak, parti üyelerinin eğitimini temin etmek ve Türkiye'nin meselelerine çözüm üretecek kadrolar yetiştirmek üzere Genel Merkezde; Araştırma, Strateji Geliştirme ve Değerlendirme Merkezi (ARGE), Parti Hizmet İçi Eğitim Merkezi (Parti Okulu) ve Siyaset ve Liderlik Okulu Merkez Yönetim Kurulu kararı ile kurulabilir.

Genel Başkan kararıyla Genel Merkezde "Genel Başkan Başdanışmanlığı ve Danışmanlığı", "Parti Müfettişliği", "Siyasi Etik Kurulu" ve "Çalışma Grupları" da oluşturulabilir.

Bunlar Genel Başkan veya görevlendireceği bir divan üyesine bağlı faaliyet yürütürler.

Ayrıca il ve ilçe teşkilatlarında çeşitli konularda araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere Başkanlık Divanı kararı ile çalışma grupları ve danışma kurulları kurulabilir.

Bunların dışında da, Genel Merkez ve diğer teşkilât birimlerinde partinin amacına uygun olarak gerekli görülmesi halinde araştırma ve danışma amaçlı ihtiyari kurullar Merkez Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulabilir.

Kurulacak birimlerin teşkili, çalışma şekli, görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelerinin sayısı düzenlenecek yönetmeliklerle belirlenir.

YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER

MADDE 17- Yurt dışı temsilcilikler, ilgili ülke mevzuatı da dikkate alınarak Genel Başkan'ın teklifi ve Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile Tüzüğe ek listede belirtilen yerlerde kurulabilir. Yurt dışı temsilciliklerinin kuruluşu ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MÜŞTEREK HÜKÜM

MADDE 18- Yardımcı kuruluşların, yan kuruluşların ve yurtdışı temsilciliklerin seçim işlemlerinde özel bir düzenlemenin yapılmadığı hallerde bu Tüzüğün seçim hükümleri uygulanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İLÇE VE İL TEŞKİLATI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İLÇE VE İL TEŞKİLÂTI

BELDE TEŞKİLÂTI

MADDE 19- İl ve ilçe merkezleri dışında, belediye teşkilâtı bulunan yerlerde belde teşkilâtı kurulabilir. Belde teşkilâtı, bulunduğu ilçe teşkilâtına bağlı olarak çalışır.

Belde yönetim kurulu seçimi; ilçe başkanının veya görevlendireceği bir yönetim kurulu üyesinin nezaretinde yapılır. Yönetim kurulu üyeleri o beldede oturan partili üyelerce seçilir. Bu seçimde asil üye sayısı kadar da yedek üye belirlenir.

Belde yönetim kurulu başkan dahil 5 üyeden oluşur. Belde yönetim kurulu üye sayıları, nüfus, alınan oy ve iş hacmi dikkate alınarak il yönetim kurullarınca en çok 15 üyeye kadar artırılabilir.

Belde Yönetim Kurulu üyeleri kendi aralarından bir başkan, bir sekreter ve bir muhasip seçerler.

Seçilmiş belde yönetim kurulunun görev süresi, bağlı bulunduğu ilçe başkanlığının görev süresi kadardır.

İLÇE BAŞKANI

MADDE 20- İlçe başkanı, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, ilçe kongresinde gizli oyla seçilir.

Yönetim kurulunun başkanı olan ilçe başkanı, görev aldığı ilçede, partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar ve üyeleri toplantıya çağırır. İlçe yönetim kurulunun parti tüzüğüne uygun çalışmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır. İlçedeki ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel ve bilimsel her türlü faaliyetleri, kamu çalışmalarını ve diğer parti faaliyetlerini izler, gerekli görülenlere iştirak eder, bu kapsamda yapılması gereken çalışmaları yapar ve bu çalışmalar hakkında bir üst kademeye bilgi verir.

İlçe başkanı; ilçe çevresindeki parti faaliyetlerinin başarılı, verimli ve etkin yürütülmesi, tüzük ve programda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesinde birlik ve uyum sağlanması amacıyla, partili belediye başkanları ve belediye meclisi parti grupları ile düzenli olarak istişare ve toplantılar yapar, toplantılara başkanlık eder, alınan kararlar ve çalışmalarla ilgili olarak üst kademeleri bilgilendirir. Bu gruplar ile ilçe ve belde yönetim kurullarının ve teşkilata bağlı diğer unsurların koordinasyonunu sağlar.

İLÇE YÖNETİM KURULU

MADDE 21- İlçe yönetim kurulu, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, ilçe kongresinde gizli oyla seçilir. İlçe yönetim kurulu başkan dahil; son nüfus sayımına göre belde ve köylerle birlikte toplam nüfusu; 50 bine kadar olan ilçelerde 15, 50 ile 250 bin arasındaki ilçelerde 19, 250 binin üzerindeki

ilçelerde 23 asıl üyeden oluşur. Asıl üye sayısı kadar da yedek üye seçilir. İlçe yönetim kurulu üye sayıları, Merkez Yönetim Kurulunca iş hacmi, alınan oy ve benzeri nedenlerle değiştirilebilir.

Yönetim kurulunun başkanı, ilçe başkanıdır. İlçe yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından gizli oyla; bir ilçe sekreteri, bir ilçe muhasibi ile üye sayısı 20 ye kadar olan ilçelerde iki, diğerlerinde üç başkan yardımcısı seçer. Başkan yardımcıları ve diğer üyeler arasındaki görev dağılımı ile yokluğunda başkana kimin vekalet edeceği ilçe başkanı tarafından belirlenir.

İlçe yönetim kurulunca seçilmiş bulunan ilçe sekreteri; kanun, parti tüzüğü ve yönetmeliklerine göre tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaların usulüne uygun olarak tutulması ve Partinin her türlü yazışmalarının yürütülmesi ile yükümlü ve sorumludur.

İlçe muhasibi; teşkilâtın hesap işlerinin yürütülmesi, kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarının tutulması, üyelik aidatlarının tahsili ile üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporu ve yıllık bütçe tasarısının zamanında hazırlanmasını sağlamakla görevlidir.

Başkan ve ilçe muhasibi harcamaların yönetim kurulu kararlarına uygunluğundan beraber sorumludurlar.

İLÇE YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

MADDE 22- İlçe yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a. Kanun, parti; tüzüğü ve yönetmelikleri ile Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve il yönetim kurulu kararlarının gereklerini yerine getirmek,

b. Üst kademelerin emir ve talimatlarına uymak,

c. İlçe dahilinde parti faaliyetleri düzenlemek, koordine etmek ve yürütmek,

d. Partinin siyasi görüş, amaç ve ilkelerinin anlatılması, yayılması ve partinin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

e. Alt kademe faaliyetlerini denetlemek,

f. Diğer partilerin çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek,

g. Bütün seçimlerde parti adaylarının başarısı için gayret etmek, bunun icap ettirdiği programları yapmak, seçim çalışmalarını düzenlemek,

h. İlçe ve çevresinde ekonomik, siyasi ve sosyal olaylar hakkında araştırma yapmak, bilgi toplamak ve değerlendirmek, değerlendirme sonuçlarını üst kademeye bildirmek,

i. İlçe kongresinin gündemini hazırlamak, kongreye sunulacak çalışma raporu, yıllık bütçe ve kesin hesap tasarısının düzenlenmesi ve bunların zamanında üst kademelere gönderilmesini sağlamak,

j. Parti gelirlerinin en uygun şekilde toplanması, mevzuata uygun yeni gelir kaynaklarının bulunması ve parti harcamalarının usulüne uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,

k. İl yönetim kurulunun uygun görüşünü almak kaydıyla ilçede siyasi, sosyal ve kültürel içerikli toplantılar düzenlemek.

İLÇE KONGRESİ

MADDE 23- İlçe kongrelerinin ne zaman yapılacağı, Merkez Yönetim Kurulunca belirlenmiş olan kongre takvimi çerçevesi içinde il yönetim kurulunun uygun görüşü alınarak belirlenir. İlçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden teşekkül eder. Seçilmiş delegeler 400'den fazla olamaz.

1. Seçilmiş delegeler

a. İlçe çevresindeki köy ve mahallelerde kayıtlı parti üye sayısı 400 veya 400'den az ise bütün parti üyeleri ilçe kongresi delegesi sayılır.

b. İlçe çevresindeki köy ve mahallelerde kayıtlı partili üye sayısı 400'den fazla ise 400 rakamı, partinin son milletvekili seçiminde o ilçede aldığı toplam oy sayısına bölünür. Elde edilen katsayı, köy ve mahallede son Milletvekili Genel Seçimi'nde partinin aldığı oy sayısı ile çarpılır. Çıkan sayı, köy ve mahallelerden seçilecek delege miktarını gösterir.

c. Köy ve mahallelerde ilçe kongresi delegelerinin o köy ve mahallelerde kayıtlı üyelerden seçilmesi zorunludur.

d. Bir köy veya mahalledeki partili üye sayısı, o köy için hesaplanan delege kontenjanı sayısının altında ise, bu durumdaki köy ve mahalleler, il yönetim kurulunun uygun göreceği diğer bir köy veya mahalle ile birleştirilerek delege seçimine gidilir.

e. Delege seçimlerinin başlama tarihi, Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilerek kademelere bildirilir.

f. İlçe merkezi, mahalle ve köyler ile ilçeye bağlı belde mahallelerinde yapılacak delege seçimlerinde, Tüzüğün 10'uncu maddesi de dikkate alınarak Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiş listelerdeki üyeler oy kullanabilir.

g. İlçe yönetim kurulu, köy ve mahallelerde delege seçimlerini yürütmek üzere üyelerinden birini görevlendirebileceği gibi, sadece bu işler için köy ve mahallelerdeki Parti üyeleri arasından birini de temsilci sıfatı ile görevlendirebilir.

h. Beldeye bağlı mahallelerdeki delege seçimini, belde yönetim kurulu gerçekleştirir.

Bu maddenin (f) fıkrasında adı geçen listelerdeki kayıtlı üyeler, ilçe yönetim kurulunca uygun bir mahalli yöntemle ilân edilen yer, gün ve saatte köy ve mahallelerdeki delegeleri seçerler.

Seçim sonuçları toplantı başkanı, yardımcısı ve parti görevlisi tarafından imzalanarak ve üç nüsha olarak düzenlenen bir tutanakla tespit edilir. Tutanağın bir sureti seçim yapılan yere asılır, iki sureti ise ilçe başkanlığına teslim edilir. İlçe başkanlığı, köy ve mahalle toplantılarından sonra ilçe kongresi için seçilen delege listesini iki nüsha olarak, ilçe kongresinden en az 15 gün önce ilçe seçim kurulu başkanına verir.

Kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanarak ilçe başkanlığına iade edilen delege listesi, ilçe kongresinin yoklama cetvelini teşkil eder.

2. Tabiî delegeler

İlçe kongresinin tabiî delegeleri; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu üyeleri, partili ilçe belediye başkanı ile ilçeye bağlı diğer belediyelerin başkanlarıdır.

Büyükşehir belediye başkanları dışındaki partili il belediye başkanları ile merkez ilçe çevresindeki diğer belediyelerin başkanları merkez ilçe kongresinin tabii üyesidir.

Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de kongreye katılma hakları olmakla beraber, delege sıfatı olmayanların oy kullanma hakları yoktur.

İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeliği sıfatıyla kongrenin tabii üyesi olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

İLÇE KONGRESİNDE İL KONGRESİNE SEÇİLECEK DELEGE SAYISI

MADDE 24- İlçe kongresinde il kongresi için seçilecek delege sayısı, partinin o ilçede aldığı oy sayısı esas alınarak aşağıdaki şekilde hesaplanır:

600 sayısı, il seçim çevresinde son milletvekili genel seçiminde partinin aldığı oy sayısı toplamına bölünür. Elde edilecek olan kat sayı, ilçe seçim çevresinde partinin aldığı oy sayısı ile çarpılır. Ortaya çıkan rakam, o ilçe kongresinde il kongresi için seçilecek delege sayısını gösterir.

İL BAŞKANI

MADDE 25- İl başkanı, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, il kongresinde gizli oyla seçilir. Aynı zamanda yönetim kurulunun da başkanı olan il başkanı, il içerisinde partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar, üyeleri toplantıya çağırır, bağlı teşkilâtları denetler ve parti adına yazışma yapar. Konusuna göre malî işlerle ilgili yazışmalarda il muhasibinin, diğer yazışmalarda ise sekreter üyenin de imzası bulunur. Acil hâllerde sorumluluğu almak kaydıyla yalnız kendi imzasıyla da yazışma yapabilirler. İl başkan yardımcıları arasındaki görev dağılımını yapar. Görevde bulunmayacağı durumlarda yerine vekalet edecek il başkan yardımcısını belirler.

Yönetim kurullarının parti tüzüğüne uygun çalışmasını sağlar. Bu amaçla çalışmalar yapar, tedbirler alır ve partili üyelerden görevlendirmeler yapar. İldeki ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel faaliyetleri, kamu çalışmalarını ve diğer parti faaliyetlerini izler, gerekli görülenlere iştirak eder, bu kapsamda yapılması gereken çalışmaları yapar ve bu çalışmalar ile teşkilat kademelerinden intikal edenler hakkında bir üst kademeye bilgi verir.

İl başkanı; il çevresindeki parti faaliyetlerinin başarılı, verimli ve etkin yürütülmesi, tüzük ve programda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesinde birlik ve uyum sağlanması amacıyla, partili belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi parti grupları ile düzenli olarak istişare ve toplantılar yapar, toplantılara başkanlık eder, alınan kararlar ve çalışmalarla ilgili olarak üst kademeleri bilgilendirir. Bu gruplar ile ilçe ve belde yönetim kurullarının ve teşkilata bağlı diğer unsurların koordinasyonunu sağlar.

İL BAŞKAN YARDIMCISI, İL SEKRETERİ VE İL MUHASİBİNİN GÖREVLERİ

MADDE 26- a. İl Başkan Yardımcısı: İl başkan yardımcıları, il başkanınca verilecek görevleri yapar ve il başkanının görevde olmadığı zamanlarda il başkanına vekâlet ederler.

b. İl Sekreteri: İl Sekreteri; Kanun, parti tüzüğü ve yönetmeliklerine göre tutulması gereken defter, kayıt ve

dosyaların usulüne uygun olarak tutulması ile Partinin her türlü yazışmalarının yürütülmesinden sorumludur.

c. İl Muhasibi: İl muhasibi; il teşkilâtının hesap işlerini yürütür. Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarının usulüne uygun olarak tutulmasını sağlar. Alt kademelerin hesaplarını denetler. Üyelik aidatlarını tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporu ve yıllık bütçe tasarısının zamanında hazırlanması ve ilgili mercilere ulaşmasını sağlar.

Başkan ve il muhasibi, harcamaların yönetim kurulu kararlarına uygunluğundan müteselsil olarak sorumludur.

İL YÖNETİM KURULU

MADDE 27- İl yönetim kurulu, en çok üç yıl için görev yapmak üzere, il kongresinde gizli oyla seçilir. İl yönetim kurulu başkan dahil; son nüfus sayımına göre ilçe, belde ve köylerle birlikte toplam nüfusu; 500 bine kadar olan illerde 21, 500 binle 1 milyon 500 bin arasındaki illerde 25, 1 milyon 500 binden fazla olan illerde 33 asıl üyeden oluşur. Asıl üye kadar da yedek üye seçilir. İl yönetim kurulu üye sayıları, Merkez Yönetim Kurulunca iş hacmi, alınan oy ve benzeri nedenlerle değiştirilebilir.

Haklarında geçici çıkarma cezası verilmiş olup, henüz ceza süresini doldurmamış bulunanlar yönetim kuruluna seçilemez ve hiçbir şekilde bu kurulda görev alamazlar.

İl yönetim kurulu, kendi üyeleri arasından gizli oyla; bir il sekreteri, bir il muhasibi ile üye sayısı 21 ve daha az olan illerde iki, 21'den fazla 26'dan az olan illerde üç, 26 ve daha fazla olan illerde dört başkan yardımcısı seçer. Bunlar ile diğer yönetim kurulu üyelerinin görev dağılımı il başkanı tarafından yapılır.

İL YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

MADDE 28- İl yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a. Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri ile Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı kararlarının gereklerini yerine getirmek,

b. Üst kademelerin emir ve talimatlarına uymak,

c. İlde parti faaliyetlerini düzenlemek, koordine etmek ve yürütmek,

d. Partinin görüş, amaç, ilke ve politikalarının anlatılması, yayılması ve partinin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

e. Alt kademe faaliyetlerini denetlemek,

f. Diğer partilerin çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek,

g. Bütün seçimlerde parti adaylarının başarısı için gayret etmek, bunun icap ettirdiği programları yapmak ve seçim çalışmalarını düzenlemek,

h. İlde ekonomik, siyasi ve sosyal olaylar hakkında araştırma yapmak, bilgi toplamak ve değerlendirmek, değerlendirme sonuçlarını üst kademeye bildirmek,

i. İl kongresinin gündemini hazırlamak, kongreye sunulacak çalışma raporu, yıllık bütçe ve kesin hesap tasarısının zamanında düzenlenmesini sağlamak,

j. Parti gelirlerinin en uygun şekilde toplanması, mevzuata uygun yeni gelir kaynaklarının bulunması ve parti harcamalarının usulüne uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,

k. Gerektiğinde ilgili Genel Başkan Yardımcısı'nın da uygun görüşünü almak kaydıyla il içerisinde siyasi, sosyal ve kültürel içerikli toplantılar düzenlemek,

l. İl başkanına verilen görevlerin yerine getirilmesinde yardımcı olmak.

İL DİSİPLİN KURULU

MADDE 29- İl disiplin kurulu, il kongresi tarafından seçilmiş 7 asıl, 7 yedek üyeden oluşur.

İL KONGRESİ

MADDE 30- İl kongresi, seçilmiş delegelerle tabii delegelerden teşekkül eder. Seçilmiş delegeler 600'den fazla olamaz.

1. Seçilmiş Delegeler

İlçe kongresinde Tüzüğün 43'ncü maddesine göre seçilmiş delegelerdir.

2. Tabii Delegeler

a. İlin partili milletvekilleri,

b. İl başkanı,

c. İl yönetim kurulu üyeleri,

d. İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri ile,

e. Büyükşehir belediye başkanlarıdır.

Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılma hakkına sahiptir. Ancak, bunlardan delege sıfatı olmayanların oy kullanma hakları yoktur.

İl yönetim kurulu başkan ve üyeliği sıfatıyla kongrenin tabi delegesi olanlar, yönetim kurulunun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

İl başkanlığı; ilçe kongrelerinde il kongresi için seçilen delege listelerini iki nüsha hazırlayarak, yetkili ilçe seçim kurulu başkanlığına, il kongresinden en az 15 gün önce teslim eder.

Kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulu başkanınca onaylanarak il başkanlığına iade edilen delege listesi, il kongresi yoklama cetvelini teşkil eder.

İL KONGRESİNDE BÜYÜK KONGRE İÇİN SEÇİLECEK DELEGE SAYISI

MADDE 31- İl kongrelerinde büyük kongre için seçilecek delege sayısı; ülke toplam milletvekili sayısının iki katının, Partinin son milletvekilliği genel seçiminde aldığı ülke toplam oy sayısına bölünmesiyle bulunacak kat sayının, ilgili il seçim çevresinde alınan oy sayısıyla çarpılması sonucunda bulunan sayıdır.

Büyük kongre için seçilen delegelerin görev süresi, seçildikleri kongreyi takip eden ilk olağan kongrede yerlerine yeni delegelerin seçilmesine kadar devam eder.

İlçe ve il kongreleri delege sayıları ile bir üst kongre için seçilecek delege sayılarını hesaplamak ve kongre tarihlerinden makul bir süre önce liste hâlinde ilgili kademelere göndermek görevi Teşkilâttan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı tarafından yerine getirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

BEŞİNCİ BÖLÜM

İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

YAPILAMAYACAK İŞLER

MADDE 32- Yönetim kurulu üyeleri ve kurul başkanları:

a. Parti program ve tüzüğüne aykırı beyanda bulunamazlar. Merkez Yönetim Kurulunun izni olmaksızın kademelerini aşan "Parti Genel Politikası" hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerinin bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar.

b. Bir üst kademeye danışıp, gerekli izni almadan kendi kademelerindeki resmi makam ve merciler hakkında menfi demeçler veremezler.

c. Kademe esasına uymadan bir üst kademeye şikâyette bulunamazlar. Ancak, üst kademeye anlatamadıkları istek ve şikâyetleri bulunduğu takdirde, bağlı bulundukları kademeye bilgi vermek suretiyle onun üstündeki kademeye başvurabilirler.

d. Bağlı bulundukları üst kademe ile bağlantılarını veya ilgilerini kesmeye karar veremezler.

YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

MADDE 33- Belde, ilçe ve il yönetim kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını mevcudun

çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik olması durumunda, başkanın bulunduğu tarafın görüşü benimsenmiş sayılır.

Kurul toplantıları teşkilât binasında yapılır. Yönetim kurullarınca çağrılıp dinlenmesine karar verilenler dışında, kurul üyesi olmayanlar toplantılara katılamaz.

Yönetim kurullarının olağan toplantıları en az 15 günde bir yapılır. İl ve ilçe başkanı ile yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu, olağanüstü toplantı düzenlenmesini isteyebilir ve çağrıda bulunabilir.

Toplantıların günü ve saati önceden tespit edilerek karar defterine yazılır ve bütün üyelere imza ettirilir. Yönetim kurulları gerek görmeleri hâlinde daha sık toplantı yapılmasını kararlaştırabilirler.

Haklı bir mazereti olmaksızın, kendisine toplantı gününe ilişkin tutanak imzalattırılmış veya toplantı günü yazılı olarak bildirilmiş olmasına rağmen, üst üste üç toplantıya katılmayan üye, görevinden çekilmiş sayılır. Görevinden çekilmiş sayılan üyenin bir üst kademeye itiraz hakkı vardır. Üst yönetim kurulunun kararı kesindir.

KURUCU YÖNETİM KURULLARI

MADDE 34- Yeni teşkilat oluşturulacak veya kapatılıp yeniden açılacak ya da feshedilen belde, ilçe ve illerde Merkez

Yönetim Kurulu tarafından kurucu yönetim kurulları teşkil olunur.

Kurucu yönetim kurulları, kendi kademelerinin kongrelerine kadar, seçilmiş yöneticilerin hak ve yetkilerine sahip olarak görev ifa ederler.

ÜYELİKLERİN BOŞALMASI

MADDE 35- Belde, ilçe ve il yönetim kurulları ile il disiplin kuruları asıl ve yedek üyelerinin her ne sebeple olursa olsun, toptan çekilmeleri veya bu kurulların herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, boşalan kurullar yerine; belde için ilçe yönetim kurulunun teklifi üzerine il yönetim kurulunun onayı ile, ilçe için il yönetim kurulunun teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulunun onayı ile, il kurulları için ise Merkez Yönetim Kurulunca yenileri teşkil olunur. Bu kurullar, kongre tarafından seçilmiş yönetim ve disiplin kurullarının hak ve yetkilerine sahiptirler.

İl veya ilçe yönetim kurulu ile il disiplin kurulunun üye sayısı, yedeklerin tamamının göreve getirilmesine rağmen toplantı yeter sayısının altına düşerse kurul boşalmış sayılır.

İşten el çektirme dışında bir sebeple il veya ilçe başkanlığının boşalması hâlinde, ilgili kurul yedekleriyle tam sayıya, bu mümkün olmadığı takdirde, karar yeter sayısına tamamlandıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi

aralarından birini yeni başkan olarak seçerler. Seçilen yeni başkan, gerek görülmesi hâlinde aynı usul ve esaslarla değiştirilebilir.

İŞTEN EL ÇEKTİRME VE GEÇİCİ YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

MADDE 36- Teşkilâtlardaki yönetim kurulları veya kurul üyeleri;

a. Siyasi Partiler Kanunu ve iş bu Tüzük hükümleri gereğince tutulması gereken defterlerin ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde tahrifat yapılması, uygun yer ve şekilde muhafaza edilmemesi ya da muhasebe ile ilgili kayıt ve belgelerin süresi içinde Genel Merkez'e gönderilmemesi,

b. Kurullarda görev alanların kimlik bilgilerinin mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilmemesi,

c. Ülke ve parti menfaatlerine, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile partinin ilke, amaç, hedef ve politikalarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunulması, teşkilatların birlik ve uyum içinde sevk ve idaresinde zafiyet gösterilmesi,

d. Haklarında Siyasi Partiler Kanunu'nun 102'nci maddesinde ve Tüzüğün 78'nci maddesinde kesin olarak partiden çıkarılma cezasını gerektiren hâllerin sabit olması, durumunda, ilgililerin kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Merkez

Yönetim Kurulunda yapılacak gizli oylama sonucunda, üye tam sayısının en az üçte ikisinin müspet oyu ile alınacak bir kararla aşağıdaki şekilde işten el çektirilirler.

İlçe yönetim kurulu, bir belde yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli kılan herhangi bir durum tespit ettiği takdirde, durumu gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna bildirerek, belde başkanının veya belde yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

İl yönetim kurulu, bir ilçe yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli bir durumu tespit ettiğinde, bu durumu gerekçeli kararı ile Merkez Yönetim Kuruluna bildirir. İl yönetim kurulu gerekçeli kararında, ilçe başkanı da dahil ilçe yönetim kurulunun tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurulunun yaptığı müracaat üzerine belde ve ilçe teşkilâtları başkan ve yönetim kurulu üyelerinin veya resen il başkanının veya il başkanı dahil yönetim kurulu üyelerinin tamamı ve yahut bir kısmını işten el çektirebilir. Karar kesindir.

İlçe ve il yönetim kurullarının, asıl ve yedek üyeleriyle birlikte toptan işten el çektirilmeleri hâlinde, Merkez Yönetim Kurulu işten el çektirme kararı ile birlikte geçici bir yönetim kurulu kurar ve ilgili teşkilât birimine tebliğ eder.

İşten el çektirme hâlinde teşkil olunan kurullara, geçici kurullar denir. İşten el çektirme kararının ilçe yönetim kuruluna

tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ilçe, il yönetim kurulu-na tebliğinden itibaren ise 45 gün içerisinde il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde ilçe ve il kongresi için yeni delege seçilmemiş ise, kongre eski delegelerle toplanır. Bu suretle seçilen yönetim kurullarının görev süresi, normal kademe kongrelerine kadar devam eder.

Kısmen el çektirme hâllerinde, ilgili il ve ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır. Kısmen el çektirme halinde boşalma hükümleri uygulanır.

BİRDEN FAZLA GÖREV YASAĞI

MADDE 37- Belde, ilçe ve il teşkilâtında başkan veya kurul üyeliklerine seçilmiş olanlar, kongre delegelikleri hariç olmak üzere tek görev yürütebilirler. Bir üst kademede başkan veya kurul üyeliğine seçilenlerin yeni görevlerine başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir.

Milletvekilliği ya da mahalli idareler seçimleri sonunda bir göreve seçilmiş olanlar, aynı zamanda teşkilat kademelerinde başkan ve kurul üyeliklerinde bulunamazlar.

Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurullarının asıl ve yedek üyeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görevli olanlar Merkez Yönetim ve Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyesi olamazlar.

KONGRE DÖNEMİ VE DELEGELER

MADDE 38- İlçe ve il kongrelerinin toplantı tarihi ve süresi, bir üst kongrenin yapılmasına engel olmayacak şekilde ve

üç yılı geçmemek üzere Merkez Yönetim Kurulunca tespit olunur.

İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için belirlenen sayı kadar asıl, bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçilir. Asıl delegeliğin, ölüm, istifa, ihraç ve diğer sebeplerle boşalması halinde yerine seçilmiş yedek delegeler sırayla davet edilir.

Merkez Yönetim Kurulu, gerek gördüğü hâller ve yerlerde delege seçiminin yenilenmesine karar verebilir.

KONGRE GÜNDEMİ

MADDE 39- Kongre gündemi, kendi kademelerinin yönetim kurulunca hazırlanır. Gündemin kanunlara, parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili yönetim kurulu sorumludur. Gündem maddelerinin sırası hazır bulunan delegelerin onda birinin teklifi ve kongreye katılanların çoğunluğunun kararı ile değiştirilebilir veya aynı şekilde gündeme yeni maddeler ilâve edilebilir.

DAVET, YOKLAMA VE KONGRENİN AÇILMASI

MADDE 40- Kongrenin; toplanacağı günü, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce o yerdeki mutat yöntem ile ilân edilir. Gazete ile ilâna gerek olup olmadığına, ilgili yönetim kurulu karar verir.

Seçim yapılacak kongreye, kesinleşen listelerdeki üyeler katılabilir.

Her kademe kongresi, kendi yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya kendi üyelerinden biri tarafından yoklama yapıldıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğunun mevcudu hâlinde açılabilir.

İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı ertelenir. İkinci toplantı; bu toplantıya ilişkin ilânda ve delegelere gönderilen yazı ve mektuplarda belirtilen gün, saat ve yerde toplanır. İkinci toplantı, hazır bulunan delegelerle yapılır.

KONGRE BAŞKANLIK DİVANININ TEŞKİLİ VE GÖREVLERİ

MADDE 41- Kongreyi, başkanlık divanı yönetir. Kongre açıldıktan sonra bir başkan, bir ikinci başkan ve yeter sayıda katip üyeden müteşekkil bir başkanlık divanı seçilir. Başkan adayı bir kişi ise; seçim, el kaldırmak suretiyle iş'ari oyla yapılır, birden fazla aday çıkması durumunda ise gizli oya başvurulur. Diğer üyeler yine iş'ari oyla seçilirler.

Divan başkanı toplantıyı yönetir, kongre gündemini uygular ve toplantı düzenini sağlar. Söz isteyenlere sırasıyla söz verir. Başkanlık divanı, ortaya çıkan lüzum üzerine kararlarını üye sayısının salt çoğunluğu ile verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf, çoğunluğu sağlamış sayılır.

Toplantı sırasında düzeni bozanları önce ihtar eder, iki ihtara rağmen düzeni bozmaya devam edenler, oy verme hakları saklı kalmak kaydıyla toplantıdan çıkartılır.

Kongre Başkanı, Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan siyasi partilerle ilgili yasaklara aykırı konuşmalar yapan veya davranışlarda bulunan kongre üyelerine derhâl müdahale eder, sözlerini keser ve gerekli görür ise dışarıya çıkartılmalarını sağlar. İzleyicilerden bu şekilde davranan olursa, bunların da dışarıya çıkartılmasını sağlar, gerekli görürse kongreye ara verip, izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

KONGRELERİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 42- İlçe ve il kongreleri kendi kademelerinin üst karar ve denetim organıdır.

Bu itibarla:

a. Kendi kademesinin yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür ve karara bağlar.

b. Yönetim kurulunun sunduğu gelir-gider ve harcamalarını gösteren yıllık kesin hesap raporunu gerektiğinde bir komisyona inceletir. Komisyon en kısa zamanda raporunu hazırlar ve kongre başkanlık divanına verir. Komisyon raporu kongre tarafından görüşülerek kabul veya ret kararı verilir. Kesin hesap kongrece kabul edilirse, ilgili yönetim kurulu ibra edilmiş sayılır.

İlçe ve il kongrelerinde faaliyet raporu ile kesin hesap durumu hakkında görüşme yapılıp karar verilmeden, seçimlere geçilemez.

c. Kongreler üye tekliflerinden yetkili olduğu konuları karara bağlar. Yetkisi dışında bulunanların ise yönetim kurulunca ilgili kademelere bildirilmesine karar verir. Üyelerin dilek ve şikâyetlerini değerlendirir.

d. Kanunların yasakladığı hususlar dışında her türlü genel siyasi konular, ülke ve bölge meseleleri ile kamu hizmetleri hakkında görüşme yapılıp, karar alınabilir.

e. İlçe kongresi; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile il kongresine katılacak delegeleri, il kongresi ise il başkanı, il yönetim ve disiplin kurulu üyeleri ile büyük kongre delegelerini seçer.

f. Kongreler, ilgili kanunlar ile bu Tüzüğün diğer maddelerinde belirtilen sair görevleri yerine getirir.

KONGRELERDE SEÇİMLERİN YAPILMASI VE TUTANAKLAR

MADDE 43- İlçe ve il organları seçimleri ile üst delege seçimleri yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy ve açık tasnif yöntemi ile aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Seçim yapılacak il ve ilçe kongrelerine ilişkin delege listeleri, bu tüzüğün 23 ve 30'uncu maddeleri uyarınca ilgili seçim

kurulu başkanına, kongrenin yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya dair hususları içeren belgelerle birlikte verilir.

Seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceler ve varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra kongreye katılacakları belirleyen listeleri onaylar ve iade eder.

Onaylanan liste ile toplantıya ait diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden 7 gün önce kongresi yapılacak olan kademenin bulunduğu binaya asılarak ilân edilir. İlân süresi üç gündür.

İlân süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar hâkim tarafından onaylanarak kongresi yapılacak teşkilâta gönderilir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğünün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Seçilme yeterliliğine sahip her parti üyesi, kongre seçimlerinde adaylığını koyabilir veya aday gösterilebilir.

Kongrelerde seçilecek organlara adaylık müracaatı için divan başkanlığınca bir süre tespit edilerek kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.

Aday listeleri adaylarca, organlara göre ayrı veya tek liste hâlinde yedekleri de gösterilmek üzere hazırlanıp yeteri kadar çoğaltılmış olarak süresi içinde kongre Başkanlık Divanına verilir.

Başkanlık Divanı bu listeleri mühürleyip oy pusulası haline getirmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verir. İlçe seçim kurulu başkanınca mühürlenen listeler oy pusulası olarak sandık kuruluna verilir.

Kongre Başkanlık Divanı, ferdi ve toplu aday listelerini ayrı okumak suretiyle açık bir şekilde kongre üyelerinin bilgisine sunduktan sonra, askı yoluyla da kongre salonunda ilân eder.

Kongre delegesi, birden fazla toplu liste varsa bunlardan birini oy pusulası olarak kullanmakta serbesttir. Bir zarftan birden fazla aynı içerikli toplu liste çıkarsa bunlardan biri, farklı içerikli birden fazla toplu liste çıkması durumunda ise her ikisi de dikkate alınmaz.

Seçimlerde tek liste kullanılması ve bu listedeki isimlerin seçilecek üye sayısından fazla olması durumunda, seçmenlerce listedeki aday isimleri karşısına açılan kutulara, seçilecek üye sayısı kadar işaret konmak suretiyle tercih yapılır.

Seçimi yapılacak her organ için birden fazla liste var ise, delege bunlardan herhangi biri üzerinde mevcut adayları dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir: Bir listedeki isimlerden bir kısmını çizip yerlerine diğer listelerden ya da listelerde yer almayan ferdi adaylardan isimler yazabilir. Ancak işaretleyeceği aday sayısı seçilecek sayıdan fazla olamaz.

İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki sayı ve usullere uyulmaması ile zarf ve oy pusulaların, kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıması hâlinde oy pusulası geçersiz sayılır.

Seçimlerde birden fazla listede isimleri bulunan adayların aldıkları oy, tüm listelerden aldıkları oyların sayılıp toplanması suretiyle tespit edilir.

Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek yeni seçilen yönetim kuruluna verilir. Bu tutanakların bir sureti bir üst kademeye gönderilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Kongrelerle ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

ŞİKAYET VE İTİRAZLAR

MADDE 44- Köy ve mahalle toplantıları ile kongreler hakkındaki şikâyet ve itirazlar aşağıdaki usule tâbidir.

a. Köy ve mahalle toplantıları hakkındaki şikâyet ve itirazlar o köy ve mahalledeki partili üyelerin beşte biri tarafından toplantıyı takip eden üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır.

İl Yönetim Kurulu, ilgili toplantıya ait dosyayı ilçe başkanlığından iki gün içinde getirterek, müteakip iki gün içinde şikâyet ve itirazı kesin olarak karara bağlar.

b. İlçe kongresine seçim işlem ve sonuçları dışındaki sebeplerle ileri sürülecek şikâyet ve itirazlar, kongreye katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreden sonraki üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır. İl yönetim kurulu şikâyet ile ilgili kongre dosyasını getirterek iki gün içinde karara bağlar. Taraflar il yönetim kurulunun kararına karşı, tebliğ veya ilandan başlayarak üç gün içinde kesin kararı verecek olan Merkez Yönetim Kuruluna itiraz edebilirler.

c. Seçim işleri dışında il kongresine dair şikâyet ve itirazlar, il kongresine katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreyi takip eden üç gün içinde Merkez Yönetim Kuruluna yapılabilir. Merkez Yönetim Kurulu yedi gün içinde itirazı inceler ve kesin karara bağlar.

KONGRESİNİ YAPMAYAN KADEMELER

MADDE 45- Her ne sebeple olursa olsun normal kongresini bir üst kademe kongresine kadar yapmamış olan ilçe ve il teşkilâtları üst kademe kongrelerine katılamaz ve kurullar münfesih hale gelir.

ALTINCI BÖLÜM

GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

ALTINCI BÖLÜM

GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

GENEL BAŞKAN

MADDE 46- Parti Genel Başkanı, Büyük Kongre tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile en çok üç yıl için seçilir. İlk iki oylamada bu sayıya ulaşılamadığı takdirde, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.

Parti Genel Başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde Merkez Yönetim Kurulu en geç 15 gün içinde toplanarak Partiyi temsil yetkisini kendi üyeleri arasından seçeceği bir üyeye tevdi eder ve boşalmayı müteakip en geç 45 gün içinde toplanmak ve Genel Başkanı seçmek üzere Büyük Kongreyi toplantıya çağırır.

GENEL BAŞKAN'IN GÖREV,
YETKİ VE SORUMLULUKLARI

MADDE 47- Parti Genel Başkanı;

a. Partiyi temsil eder. Parti adına bağlayıcı demeçler vermeye ve bildiriler yayınlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini görevlendireceği kimselere de kullandırabilir.

b. Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi vardır. Gerek gördüğü durumlarda bu yetkisini genel olarak veya belirli davalara bağlı olarak devredebilir.

c. Büyük Kongreye karşı şahsen sorumludur.

d. Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu ve milletvekili olma şartına bağlı olarak Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun başkanıdır. Kurullar arasında çalışma ahengi ve iş birliğini sağlar disiplin kurulları dışında bütün Parti organlarının tabii başkanı olarak, gerektiğinde bu organları müşterek toplantıya çağırıp başkanlık eder.

e. Genel başkan yardımcıları arasında görev bölümü yapar.

f. İl disiplin kurullarınca verilen cezaları, gerekli gördüğü hallerde affedebilir.

g. Ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer muhtelif güncel konularına ilişkin Partinin görüş ve politikasını oluşturur, basın açıklamalarını yapar, ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunur.

h. Her kademede yürütülen parti faaliyetinin kanun, Parti Tüzük ve Programı ile ülke ve Parti menfaatlerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak ve bu faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere parti müfettişleri tayin eder.

i. Parti çalışmalarının gerektirmesi durumunda bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere müşavir ve danışmanlar tayin edip, komisyonlar teşkil edebilir.

j. Genel Sekreterin teklifi üzerine, Genel Merkezde çalıştırılacak daimi personelin tayin, terfi veya işten çıkarılmalarına karar verir. Gerektiğinde bu yetkisini devredebilir.

k. Her türlü parti faaliyetlerini takip ve kontrol eder. Gerekli gördüğü zaman çeşitli birim, büro ve kollar ihdas eder. Genelge ve benzeri talimatlar yayımlar.

l. Kanun, tüzük ve mevzuatın kendisine yüklediği diğer görevleri yapar ve verdiği her türlü yetkiyi kullanır.

m. Yokluğunda kendisine vekillik etmek üzere Başkanlık Divanından birisini görevlendirebilir.

GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI

MADDE 48- Genel Başkanlık hizmetlerinin ifasında Genel Başkan'a yardımcı olmak üzere, her Büyük Kongre sonrasında yapılan ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısında, kurul üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile oniki genel başkan yardımcısı seçilir. Genel başkan yardımcılarının görev dağılımı aşağıdaki gibidir:

Teşkilat İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Hukuk ve Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Siyasi İşler, Parlamento ve Hükümet İlişkilerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Ekonomik ve Sosyal Politikalardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Medya, Tanıtım ve Halkla İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Türk Dünyası ve Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Araştırma ve Strateji Geliştirmeden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Aile, Kadın ve Yan Kuruluşlardan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Mesleki ve Sivil Toplum Kuruluşları ile İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı,

Parti İçi Eğitim, Siyaset ve Liderlik Okulundan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı.

Genel Başkan; yardımcılarının, görev alanları ile yetki ve sorumluluklarını belirler, gerektiğinde değiştirebilir, yeni görevler ihdas edebilir.

Genel Başkan, genel başkan yardımcılarına yardımcı olmak üzere Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri arasından daimi veya geçici görevlendirme yapabilir.

Parti merkez teşkilâtının muhasebe ve malî işlerini, parti gelirleri ile giderlerinin mevzuata uygun olarak yapılmasını, parti bütçesi ve kesin hesabının hazırlanmasını, menkul ve gayrimenkullerin ilgili mevzuat hükümlerine göre sevk ve

idaresini, üçüncü şahıslarla yapılacak ve mali sorumluluk yükleyen sözleşmelerin parti menfaatleri ve mevzuata uygun olarak tamamlanmasını, il teşkilâtlarının muhasebe ve malî işlerinin denetimini; Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı yürütür.

GENEL SEKRETER

MADDE 49- Merkez Yönetim Kurulu seçildiği kongreyi müteakip yapacağı ilk toplantıda, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi üyeleri arasından bir Parti Genel Sekreteri seçer. Genel Sekreter;

a. Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı kararları ile Genel Başkan'ın verdiği talimatların gereğini yerine getirir.

b. Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı karar tutanaklarının tanzimi, imzalattırılması ve muhafazasını sağlar.

c. Parti Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı arasındaki ilişkilerde gerekli idari hizmetlerin sunulmasını temin eder.

d. Genel Başkanın onayını almak kaydıyla Partiyi bağlayıcı demeçler vermeye ve açıklamalar yapmaya yetkilidir.

e. Genel Merkez yazışmalarını yürütür, idari hizmetlerini düzenler, denetler ve çalışmaların gerektirdiği destek hizmetlerini sağlar.

f. Genel Merkezin daimi kadrolarında görev yapacak personelin, tayin, terfi ve iş akitlerinin feshini Genel Başkanın onayına sunar.

g. Genel sekreter yardımcılarının ahenk içinde çalışmalarını sağlayarak Genel Sekreterlik hizmetlerinin verimli, etkin ve sağlıklı yürütülmesini temin eder.

GENEL SEKRETER YARDIMCILARI

MADDE 50- Genel sekreterlik hizmetlerinin yürütülmesinde Genel Sekretere yardımcı olmak üzere, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile iki genel sekreter yardımcısı seçilir. Genel sekreter yardımcıları; idari, mali ve teknik işlerden, siyasi ve sosyal işler ile protokol işlerinden sorumlu olmak üzere görevlendirilirler. Genel sekreter yardımcılarının görev bölümü, yetki ve sorumlulukları Genel Başkan tarafından belirlenir.

BAŞKANLIK DİVANININ TEŞKİLİ VE ÇALIŞMA ESASLARI

MADDE 51- Başkanlık Divanı;

a. Genel Başkan,

b. Genel Başkan Yardımcıları,

c. Genel Sekreter,

d. Genel Sekreter Yardımcılarından

teşekkül eder.

Divan toplantıları, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile Genel Başkan'ın uygun gördüğü şekil, süre, yer ve zamanda yapılır, kararlar katılanların çoğunluğu ile alınır. Ancak, Merkez Yönetim Kurulu yetkisindeki konulara ilişkin alınacak kararlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır.

Genel Başkan dışındaki Başkanlık Divanı üyelerinin görev tanımları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKANLIK DİVANININ GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 52- Başkanlık Divanı, Genel Başkan'ın danışma ve Partinin yürütme organı olarak;

a. Genel Başkan ve Parti sözcüsü tarafından gerek görülmesi hâlinde Parti adına yapılacak önemli açıklamalara ilişkin esasların tespit edilmesinde,

b. Partinin, Merkez Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda sevk ve idaresinde,

c. Partinin muhtelif teşkilât ve kademelerinin kurulması ve kaldırılması ile çalışmalarında uyum ve iş birliğinin sağlanmasında,

d. Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ve partili hükümet üyeleri ile Genel Merkez arasındaki koordinasyonun temininde,

e. Partinin program, amaç ve ilkelerinin duyurulması, yayılması ve benimsetilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasında,

f. Teşkilatın çalışmalarının yönlendirilmesinde, talep ve önerilerinin değerlendirerek karara bağlanmasında,

g. Partinin kanunlara uygun faaliyette bulunmasında,

h. Hükümet ve diğer partilerle ilişkilerin düzenlenmesinde, bu konuda gerekli kararların alınmasında,

i. Parti Tüzük ve Programı doğrultusunda Partinin politikalarının ve seçim bildirgelerinin hazırlanmasında,

j. Meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve medya ile ilişkilerin düzenlenmesinde,

k. Başka partilerden gelen işbirliği ve görüşme talepleri ile görüş ve önerilerin değerlendirilmesinde,

l. Tüzükte öngörülen yönetmeliklerin hazırlanmasında, Partinin çalışma programının yapılmasında ve faaliyet raporu hazırlanmasında,

m. Uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde,

n. Kongrelerin zamanında ve usulüne uygun yapılmasında, Partinin seçime hazır bulundurulması için gerekli düzenleme ve çalışmaların yapılmasında,

o. Partinin amacına uygun olarak gelir elde edilmesi ve harcama yapılmasında ve bunlara ilişkin esasların hazırlanmasında,

ö. Araştırma, geliştirme çalışmaları ile hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde,

p. Genel Başkanın gerek görmesi halinde Tüzükte Genel Başkan'a verilen diğer görevlerin yerine getirilmesinde, Genel Başkana yardımcı olur.

Ayrıca, Tüzükte verilen görev ve yetkilere ilişkin kararların yanında, acil ve zaruri hâllere münhasır olmak ve yapılacak ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısına sunulmak kaydıyla, Merkez Yönetim Kurulu yetkisindeki bütün konularda kararlar alıp, bu kararları uygulatabilir.

MERKEZ YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ, SÜRESİ VE ÇALIŞMA USULÜ

MADDE 53- Merkez Yönetim Kurulu, Büyük Kongre'den sonra Partinin en üst seviyede karar organıdır. Parti Genel Başkanı ve Büyük Kongre'de seçilen yetmişbeş asıl, yirmibeş yedek üyeden teşekkül eder.

Parti teşkilâtında herhangi bir görev yürütmekte olanlardan Merkez Yönetim Kurulu üyeliğine seçilenlerin, bu göreve başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir.

Merkez Yönetim Kurulunun görevi seçildikleri kongreyi takip eden olağan kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde istifa ve diğer sebeplerle Kurulda meydana gelecek boşalmalar, yedek üyelerin sırasıyla göreve daveti sonucunda

doldurulur. Boşalan üyenin yerine seçilen kişi, asıl üyenin süresini tamamlar.

Merkez Yönetim Kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda bir toplanır. Ayrıca, Genel Başkan gerekli gördüğü hallerde Merkez Yönetim Kurulunu toplantıya çağırır. Toplantıların yeri, zamanı ve toplantı gündemini Genel Başkan belirler.

Kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği hâlinde Genel Başkan'ın tercihte bulunduğu tarafın görüşü benimsenir.

Merkez Yönetim Kurulu, Genel Başkanın bulunmadığı zamanlarda Genel başkan vekilinin başkanlığında toplanır.

Herhangi bir mazereti olmaksızın üst üste üç toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır.

MERKEZ YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 54- Merkez Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a. Parti program ve tüzük hükümleri ile Büyük Kongre kararlarının uygulama esaslarını tespit etmek,

b. Anayasa, siyasi partiler ve seçim kanunları ile Parti Tüzük, Program ve politikaları doğrultusunda Partinin bütün teşkilât birimlerinin sevk ve idaresine ilişkin kararlar almak,

c. Parti Tüzük ve Programında yer alan amaç, temel ilke ve hedefler ile Parti politikalarının toplumun her kesimine yayılması, tanıtılması ve benimsenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak. Bunun için her türlü basın yayın organlarından ve kitle haberleşme vasıtalarından faydalanma esaslarını belirlemek,

d. Parti faaliyetlerinin yürütülmesine temel olmak üzere hazırlanan çalışma programlarını onaylamak ve bu programları yürütecek çeşitli ihtisas komisyonlarının teşkil edilmesine karar vermek,

e. Anayasa ve Siyasi Partiler Kanunu ile sair ilgili mevzuat hükümleri uyarınca lüzum görülen yerlerde parti teşkilâtları kurmak, kurmaya yetki vermek ve feshetmek, işten el çektirmek, teşkilâtı bir bütün hâlinde geliştirmek ve yaygınlaştırmak,

f. Hükümet kurulması, kurulacak hükümete ortak olunması veya hükümetten çekilmeye karar vermek,

g. Hazırlanan Parti faaliyet raporu ile kesin hesabı onaylayarak büyük kongreye sunmak,

h. Milletvekili genel veya ara seçimleri ile mahalli seçimlere katılıp katılmamaya karar vermek; seçim işlerini düzenlemek, sevk ve idareye ilişkin kararlar almak,

i. Milletvekilliği ve belediye başkanlıkları ile il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için aday tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek,

j. Bu Tüzükte ve Siyasi Partiler Kanununda gösterilen esaslar dahilinde parti gelirlerini artırmak için gerekli tedbirleri almak ve çalışmalarda bulunmak,

k. Parti Teşkilâtı'nın mevzuat hükümleri doğrultusunda çalışmasını temin etmek ve her kademedeki Parti faaliyetlerinde etkinliğin arttırılması için, Genel Başkan tarafından atanan parti müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek,

l. Genel Merkez ile il ve ilçe teşkilâtlarına ait faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesapları süresi içinde inceleyerek onaylanmalarını ve birleştirilmelerini sağlayarak, Büyük Kongre'nin onayına sunulmasına karar vermek,

m. Parti Program ve Tüzüğü'nde gerekli değişiklikleri tespit etmek, değişiklik tasarılarının hazırlanmasını sağlamak ve bu tasarılardan uygun görülenlerin Büyük Kongre'nin onayına sunulmasına karar vermek,

n. Tüzükte öngörülen ve parti içi faaliyetleri düzenleyen yönetmelik tasarılarını karara bağlamak,

o. Zorunlu sebepler dolayısıyla büyük kongrenin toplanamadığı hâllerde, partinin hukuki varlığına son verilmesi ve

tüzük ve programının değiştirilmesi dışındaki bütün kararları almak,

ö. Siyasi partiler ve seçim kanunları ile ilgili diğer kanunların ve Parti Tüzüğünün verdiği bütün görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

DANIŞMA KURULU

MADDE 55- Danışma Kurulu, Türkiye ve dünya meseleleri hakkında Genel Başkan'a görüş ve öneriler sunmak üzere oluşturulan bir kuruldur. 40 üyeden oluşan Danışma Kurulu'nun üyeleri Genel Başkan tarafından belirlenir.

Danışma Kurulu üyeleri ortaklaşa veya bağımsız olarak, Genel Başkan tarafından belirlenecek konularda araştırma ve çalışmalar yapar. Ayrıca önemli gördükleri konularda kendiliklerinden hazırladıkları çalışmaları ve raporları Genel Başkan'a sunarlar.

Danışma Kurulu, Genel Başkan başkanlığında yılda en az üç defa toplanır. Ayrıca, Genel Başkan gerek gördüğü hâllerde de Danışma Kurulunu toplayabilir. Toplantının yeri, zamanı ve gündemi Genel Başkan tarafından belirlenir.

GENİŞLETİLMİŞ YÜKSEK İSTİŞARE MECLİSİ

MADDE 56- "Genişletilmiş Yüksek İstişare Meclisi" Türkiye ve dünya meseleleri ile partiyi ilgilendiren konularda gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere; Merkez Yönetim

Kurulu ve Danışma Kurulu üyeleri, milletvekilleri, belediye başkanları ile il ve ilçe başkanlarından, il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerinden oluşur.

Genişletilmiş Yüksek İstişare Meclisi toplantıları Genel Başkan'ın; gerekli gördüğü zamanlarda ve çağrısı üzerine belirlediği gündemle yapılır.

GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMAN VE DANIŞMANLIĞI

MADDE 57- Genel Başkan çeşitli konularda araştırma, inceleme, değerlendirme ve benzeri çalışmalar yaptırmak üzere yeteri kadar başdanışman ve danışman görevlendirebilir. Başdanışman ve danışmanlar, Genel Başkan'ın gerek görmesi halinde Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve Genişletilmiş Yüksek İstişare Meclisi toplantılarına veya diğer parti toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilirler. Ayrıca bunlar, Genel Başkan'ın uygun görüşü ile Partiyi temsilen parti dışı toplantılara iştirak edebilirler.

PARTİ MÜFETTİŞLİĞİ

MADDE 58- Genel Başkan, her kademedeki parti faaliyetlerinin Anayasa, kanunlar, Parti Tüzük ve Programı ile ülke ve Parti menfaatleri doğrultusunda yürütülmesini sağlamak ve bu faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere yeteri kadar parti müfettişi görevlendirebilir. Denetimle görevlendirilecek parti müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

SİYASİ ETİK KURULU

MADDE 59- Genel Merkezde, teşkilat görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken davranış ilkelerini belirlemek, ilgili şikayet ve başvuruları karara bağlamak, teşkilatlarda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak ve Genel Başkan tarafından verilecek ilgili diğer görevleri yerine getirmek üzere; Genel Başkan'a bağlı "Siyasi Etik Kurulu" kurulabilir. Kurul, başkan dahil dokuz üyeden oluşur. Kurul başkan ve üyelerini görevlendirmeye ve görevden almaya Genel Başkan yetkilidir. Kurulun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

ÇALIŞMA GRUPLARI

MADDE 60- Genel Merkez ile il ve ilçe teşkilatlarında; dünya ve ülke meseleleriyle ilgili çeşitli konularda, teşkilat kademesinin bulunduğu yerin siyasi ve sosyal gelişmeleri ile sorunları ve potansiyeli hakkında ve diğer parti faaliyetlerine yönelik olarak, araştırma ve değerlendirmeler yapmak üzere çalışma grupları kurulabilir. Çalışma grupları, kuruldukları kademenin başkanına bağlı olarak faaliyet gösterirler ve çalışmalarını bir rapor halinde bağlı olduğu makama sunarlar.

Çalışma grupları, Genel Merkezde Genel Başkanın, il ve ilçe teşkilatlarında Başkanlık Divanının izni ile kurulur. Genel Başkan, Genel Merkezdeki çalışma gruplarının, doğrudan kendisine bağlı ya da bir divan üyesine bağlı olarak faaliyet yürütmesini uygun görebilir.

BÜYÜK KONGRE

MADDE 61- Büyük Kongre seçilmiş üyelerle tabii üyelerden teşekkül eder.

a. Seçilmiş delegeler, her il kongresinin seçtiği ve toplamı 1.100 olan delegelerdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının değiştirilmesi durumunda, yapılacak ilk kongrelerde Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının iki katı, il kongrelerince seçilecek delege sayısı olarak dikkate alınır.

b. Tabii delegeler; Partinin Genel Başkanı, Merkez Yönetim ve Merkez Disiplin kurullarının üyeleri, partili bakan ve milletvekilleri ile üyelikleri devam eden parti kurucularıdır. Üyeliği devam eden Parti kurucularının, seçilmiş Büyük Kongre üye sayısının yüzde 15'inden fazla olması durumunda, Kongre üyesi olacakların yüzde 15 oranı ile sınırlandırılmasında Parti Genel Başkanı yetkilidir. Ancak parti üyeliğinden ayrılmış kurucular tekrar partiye üye kaydedilmiş olsa bile kurucu sıfatı ile tabi delege olamaz.

Büyük Kongrenin tabii delegeleri olanlar il kongrelerinde delege seçilemezler ve bu delegelerden Merkez Yönetim Kurulu üyesi olanlar, bu Kurulun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

BÜYÜK KONGRENİN GÖREV VE YETKİLERİ

MADDE 62- Büyük Kongre, partinin en üst düzeyde yetkili ve sorumlu karar organıdır. Parti teşkilâtının bütün birimleri

ile her türlü Parti faaliyeti ve Parti politikası hakkında son ve kesin karar verme yetkisine sahiptir.

Başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

a. Parti Genel Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek.

b. Gerek görülmesi hâlinde Partinin Tüzük, Program ve adını değiştirmek.

c. Gerekli gördüğü hallerde Partinin gelir-gider ve harcamalarını kapsayan kesin hesabını bir komisyon marifetiyle inceleterek karara bağlamak.

d. Merkez Yönetim Kurulunu ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek.

e. Kanunlar, Parti Tüzük ve Parti Programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartıyla temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak.

f. Parti yararı ve ilgilinin özel durumu itibarıyla gerek görülmesi durumunda, her kademedeki disiplin kurulunca verilen cezaları affetmek,

g. Partinin feshine veya başka bir parti ile birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek olan Partinin, taşınır ve taşınmaz malları ile haklarının tasfiye usul ve esaslarını belirlemek.

h. İlgili kanunlar ile bu tüzükte Büyük Kongre tarafından karara bağlanması öngörülen sair hususları karara bağlamak.

BÜYÜK KONGRE TOPLANTILARI VE GÜNDEM

MADDE 63- Olağan ve olağanüstü olmak üzere iki farklı Büyük Kongre toplantısı düzenlenebilir.

Büyük Kongrenin olağan toplantıları Merkez Yönetim Kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılır. Ancak bu toplantılar arasında geçecek süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz.

Olağanüstü büyük kongre toplantılarına ise Genel Başkan ve Merkez Yönetim Kurulunca gerek görülen hâllerde veya Büyük Kongre delegelerinin en az beşte birinin imzaları ile birlikte noterce onaylı yazılı talebi üzerine çağrılabilir.

Bu toplantılarda sadece toplantı gündeminde yer alan konular görüşülür ve karara bağlanır, olağanüstü toplantılarda seçim yapılamaz.

Büyük Kongre gündemini Merkez Yönetim Kurulu hazırlar. Olağanüstü toplantının gündemi ise, davet yapan organca düzenlenir. Gündemsiz olağanüstü toplantı talebinde bulunulamaz.

Büyük Kongrenin toplanacağı günü, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya

ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce il başkanlıklarına bildirilir ve mutat vasıtalarla ilan edilir.

Toplantının yeri, zamanı ve gündemi ile ikinci toplantıya dair hususlar ve Büyük Kongre üyelerini gösterir delege listesi, kongre toplantısından en az 15 gün önce yetkili ilçe seçim kurulu başkanına bildirilir. Bu liste, Büyük Kongrede yoklama cetvelini teşkil eder.

BÜYÜK KONGRENİN AÇILIŞI

MADDE 64- Büyük Kongre, Parti Genel Başkanı veya teşkilât işlerini yürüten Genel Başkan Yardımcısı yahut Genel Başkanın görevlendireceği Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından usulüne uygun olarak yoklama yapıldıktan sonra yeterli çoğunluk sağlanmışsa açılır.

Büyük Kongrenin karar yeter sayısı hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur. Oylarda eşitlik hâlinde Genel Başkan'ın oyu doğrultusunda karar alınır.

Parti Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ve partinin genel politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına bağlı teklifler hakkında karar verebilmek için bunların; Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu ya da Büyük Kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gereklidir.

Kanun, Parti Tüzüğü ve Parti Programı çerçevesinde, toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetlerine

ilişkin Parti politikasının oluşturulmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bu tekliflerin hazır bulunanların en az üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu gibi teklifler, Büyük Kongre tarafından seçilecek bir değerlendirme komisyonunda görüşüldükten sonra, komisyonun hazırlayacağı rapor incelenir ve karara bağlanır.

KONGRE DİVANI VE GÖREVLERİ

MADDE 65- Büyük Kongre'de gündeme geçilmeden önce; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve iki katip seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Büyük Kongrenin divan başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek olduğunda bu seçim açık (iş'ari) oylamayla yapılır. Kongre divanı başkan yardımcıları ve katipleri açık oylamayla seçilir.

Kongre divanı; gündeme uygun olarak kongreyi yönetmek, müzakereleri idare etmek, toplantı düzenini sağlamak, oylamaların sayım ve dökümlerini denetlemek ve tasnif sırasında veya sonradan yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak ve kongre tutanağı hazırlayıp imzalamakla görevlidir.

AÇILIŞ KONUŞMASI VE RAPORLARIN OKUNMASI

MADDE 66- Büyük Kongre'de divanın teşkilinden sonra, açılış konuşması için Parti Genel Başkanı'na söz verilir. Genel Başkan yoksa Genel Başkanlığa vekâlet eden üye açılış konuş-

masını yapar. Daha sonra Merkez Yönetim Kurulunun faaliyet raporu Genel Başkan tarafından görevlendirilen bir üye tarafından okunur.

KOMİSYONLARIN TEŞKİLİ

MADDE 67- Büyük Kongre'de divan çalışmalarına yardımcı olmak üzere, konunun özelliğine ve kongrede beliren eğilime uygun olarak, divana karşı sorumlu olacak yeter sayıda komisyon kurulur.

Her komisyon bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir katip seçmek suretiyle komisyon divanını teşkil eder. Divan, gündemi belirleyerek incelemeleri başlatır.

Divan, işin mahiyetine uygun olmak kaydıyla, özel ihtisas gerektiren herhangi bir konunun açıklanması veya savunulması görevini, Kongre üyelerinden birine verebilir.

Komisyon divanının toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu, karar yeter sayısı ise oylamalara katılanların çoğunluğudur. Oylarda eşitlik olması durumunda divan başkanının bulunduğu tarafın görüşü kabul edilmiş sayılır.

Komisyon başkanı, inceleme sonuçlarını gösterir komisyon raporunu, varsa ekleri ile birlikte üyelere imzalattırdıktan sonra Büyük Kongre Divanına verir.

Komisyon raporu Büyük Kongrede görüşülerek oylanır. Kabul edilirse kesinlik kazanır.

KONGRE GÖRÜŞMELERİ

MADDE 68- Büyük Kongre görüşmeleri gündemdeki sıraya göre yapılır. Kongre gündemine ve görüşme usulüne hâkimdir. Gündemdeki sıranın değiştirilmesi veya bir konunun gündeme alınması Kongre kararına bağlıdır. Gündem üzerinde fikir birliği sağlanınca, başkan gündemin bu hâliyle kabulünü açık oylamaya sunar.

Görüşmeler, söz isteği sıraları tespit edilerek yürütülür. Parti Genel Başkanına, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ile komisyon başkanları veya sözcülerine öncelik tanınır.

Kongrede bulunan ve delege olmayan misafirlere söz ve konuşma hakkı Büyük Kongre üyelerinin kabul oyları ile tayin olunur.

Çalışma raporunda daha önce muhalefet şerhi vermiş olan Merkez Yönetim Kurulu üyesine, rapor aleyhine konuşmak üzere söz verilmez.

SEÇİM HAZIRLIKLARI VE ADAYLIK

MADDE 69- Büyük Kongre üyelerinin isim listesi, toplantı tarihinden en az 15 gün önce Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği ilçe seçim kurulu başkanına iki nüsha hâlinde verilir. Siyasi Partiler Kanunu'nun 21'nci maddesindeki esaslar dahilinde seçim kurulu başkanınca tasdik edilen bu listeler kongre toplantı tarihinden en az yedi gün önce Parti Genel Merkez binasına asılarak ilân edilir. İlân suresi üç gündür ve bu süre içerisinde yapılacak itirazlar, ilgili hâkim tarafından en geç iki

gün içerisinde karara bağlanır. Kesinleşen ve mühürlenerek partiye iade edilen listeye hiçbir suretle itiraz edilemez.

Büyük Kongre tarafından yapılacak, Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu üyeliği seçimleri yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif +esasına göre aşağıdaki şekilde yapılır.

Büyük Kongrede genel başkanlığa ve seçim yapılacak diğer organlara adaylık başvurusu için Kongre Başkanlık Divanınca belirli bir süre tespit edilerek Kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilân edilirler. Aynı kişi, partinin seçim yapılacak farklı organlarına aynı anda aday olamaz.

Bir büyük kongre delegesi, birden çok genel başkan adayını genel başkanlık için teklif edemez. Birden fazla aday için teklifte bulunanların imzaları geçersiz sayılır. Teklife ilişkin imzalar divan başkanı veya görevlendireceği kişinin huzurunda verilir.

Genel başkan adayı olabilmek için; milletvekili olabilme şartlarına sahip bulunmak, aday olacağı büyük kongreden en az bir önceki olağan kongre tarihi itibariyle parti üyesi olmak ve bu sürede başka partilerin üyesi, aday adayı ya da adayı olmamış olmak, partili üyelerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen Tüzüğün 11'inci maddesine aykırı davranmamış olmak, en az 40 Genel Kurul delegesinin yazılı önerisi ile genel başkanlığa teklif edilmiş olmak gerekmektedir.

Parti Genel Başkanlığı için aday gösterilenlerin, oy pusulaları ayrı ayrı ve yeter sayıda çoğaltılarak Kongre Divanına teslim edilir.

Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu üyeliği seçimlerine aday olabilmek için Genel Kurul delegesi olmak gerekir. Delege olmayan kişilerin aday olabilmesi için parti üyesi olması ve en az 40 genel kurul delegesinin imzası ile adaylığa teklif edilmesi şarttır. Teklife ilişkin usul, divan başkanlığınca belirlenir. Büyük Kongre tarafından seçilecek kurul asıl ve yedek üyeliklerinde, Tüzüğün 10'uncu maddesinin (b) bendinde yer alan üç aylık süre şartı aranmaz.

Büyük Kongrede yapılacak seçimlerde Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kuruluna aday olanlar; her kurul için ayrı ayrı belirtilmek suretiyle aynı toplu listede gösterilebileceği gibi, her kurul için ayrı toplu listeler de düzenlenebilir. Bu şekillere uygun hazırlanmış ve farklı renklerde olabilecek toplu oy pusulaları kongre başkanlık divanınca tasnif edilerek, mühürlenmek için görevli seçim kuruluna verilir.

Ayrıca, her kurul için ayrı ayrı olmak üzere asıl üye ve yedek üye ayrımı ile sayı sınırlaması yapılmaksızın listeler oluşturulabilir. Bu listelere yazılan her ismin karşısına bir işaret kutusu konularak çoğaltılır ve mühürlenerek oy pusulası hâline getirilmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verilir.

Seçim yapılacak kurullara toplu listeler dışında ferdi olarak müracaat etmek suretiyle aday olanlar, divan başkanlığınca

aday olunan her organ için ayrı bir liste oluşturulmak suretiyle işleme konulur. Bu listelerde isim sıralaması, her organ için ayrı ayrı kura ile belirlenen bir isim başa yazılmak ve alfabetik sıraya göre diğer isimlerin bu ismi takip etmesi şeklinde yapılır.

Sıralama yapılan münferit aday listelerinin başına "Ortak Liste" şerhi düşülerek, her ismin karşısına bir işaret kutusu konulmayı müteakip, çoğaltılır ve mühürlenip oy pusulası hâline getirilmek üzere seçim kurulu başkanına verilir.

Toplu listeler dışındaki listelere, yedek üye yazılamaz.

Kongrelerde yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır. Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve tüzüğün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

OYLARIN KULLANILMASI

MADDE 70- Seçim kurulunca mühürlenerek kesinleştirilmiş bulunan Büyük Kongre üye listesinde isimleri yer almayanlar oy kullanamazlar. Oy vereceklere, nüfus cüzdanı veya resimli kimlik kartıyla bilgileri tespit edildikten ve listede isminin karşısına imza attırıldıktan sonra oy kullandırılır.

Delegeler, temsil ettikleri illerin alfabetik sırasına göre, sadece kendi oylarını kullanabilirler.

Oylar, aday olunan kurulu belirtmek suretiyle toplu liste hâlinde kullanılmış ve aynı organ için; bir zarftan birden fazla aynı toplu liste çıkmış ise bu listelerden biri, birden fazla farklı toplu liste çıktığında ise her iki liste de geçersiz sayılır.

Kimin tarafından verildiğine dair işaret taşıyan zarf ve oy pusulaları geçersiz sayılır.

Seçim yapılan organın üye sayısından fazla kişinin aday gösterildiği listelerde, adayların isimlerinin sol başındaki kutuyu işaretlemek suretiyle oy kullanılır. Bu durumda delege; Merkez Disiplin Kurulu için en çok dokuz, en az beş, Merkez Yönetim Kurulu için en çok yetmişbeş, en az kırk adayı işaretleyebilir. İşaretsiz veya eksik sayıda işaretle zarfa konulan listelerdeki oylar tasnif edilirken, isim sırasına göre yukarıdan aşağıya, o kurulun sayısı tamamlanıncaya kadar olan adaylar birer oy almış sayılır.

Oyların yukarıda belirtilenden farklı kullanılması hâlinde, belirtilen sayıdan az veya fazla adayın işaretlenmesi ya da adayların isimlerinin çizilmesi ve benzeri durumlarda oy pusulası hiç işaretlenmeden kullanılmış sayılır.

Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

Sayım ve döküm sırasında en fazla oy alanlar asıl üyeliklere, diğerleri de sırasıyla yedek üyeliklere seçilmiş sayılırlar. Eşit oy alan adaylar varsa kura çekilir.

Oylar toplu liste hâlindeki oy pusulaları olarak kullanılmış, asıl ve yedek üyelerin sıfatları belirtilmiş ise değerlendirme bu şekle uygun yapılır. Aday isimlerinin üzerinin çizilmesi halinde oy pusulaları hiç işaretlenmemiş kabul edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

KONGRE TUTANAKLARI

MADDE 71- Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar tutanakla tespit edilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek, kongreye ilişkin diğer belgelerle birlikte yeni seçilen Genel Başkan'a verilir.

Kullanılan oylar ve seçim sonuçlarına ilişkin tutanak ile kongre tutanağının birer örneği ilgili seçim kurulu başkanına teslim edilir.

MAL BİLDİRİMİ

MADDE 72- Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ile il başkanları seçildikleri kongreyi takip eden iki ay içerisinde, Genel Sekreterlikçe belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Parti Genel Sekreterliğine mal bildiriminde bulunurlar.

YEDİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

YEDİNCİ BÖLÜM
DİSİPLİN HÜKÜMLERİ

DİSİPLİN KURULLARI

MADDE 73- Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına, Parti Tüzüğüne, yönetmeliklere ve partinin yetkili organlarınca alınan kararlara aykırı hareket eden parti üyeleri hakkında karar vermek ve Tüzükte gösterilen diğer disiplin işlerini yürütmek üzere illerde il disiplin kurulları, Genel Merkezde Merkez Disiplin Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubunda ise Grup Disiplin Kurulu teşkil olunur.

Her kademedeki disiplin kurulu üyeleri, kongreler ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyelikleri hariç olmak üzere Partide başka bir organ veya kurulda görev alamazlar, Partiye bir hizmet bağı ile bağlı olamazlar ve Partiden herhangi bir surette gelir sağlayamazlar.

Disiplin Kurulunun görev süresi müteakip kongreye kadar devam eder. Üyeliklerde boşalma olması hâlinde yedekler sıra ile göreve çağrılır.

Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kongreden sonraki ilk toplantısında kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili ve bir de sekreter seçer. İl disiplin kurulları da aynı şekilde kendilerini seçen il kongrelerinden sonra toplanıp aralarından bir başkan seçerler.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanır, hazır bulunanların çoğunluğu ve gizli oyla karar verir. Ancak, Partiden kesin çıkarma kararları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir.

Disiplin Kurulu üyeleri; eşleri, birinci ve ikinci derece kan ve sıhri hısımları ile aynı kurulda görev alamazlar ve bunlarla ilgili toplantılarda oy kullanamazlar.

Disiplin kurulları kendilerine tevdi edilen bir mesele ile ilgili olarak en geç 15 gün içinde takibat başlatmak ve konuyu en geç iki ay içinde görüşerek karara bağlamak zorundadır. Aksi halde konu, takibat yapılan kişinin lehinde kesinleşmiş sayılır.

Disiplin Kuruluna sevk edilen partili kendisini sözlü veya yazılı savunabilir. Savunma için süre, savunmaya davet yazısının tebliğinden itibaren 15 gündür. Ancak, seçimlerde ve herkesin gözü önünde veya yayın yoluyla işlenen disiplin suçlarında bu süre 7 gündür. Sözlü savunma tutanakla tespit edilir. Süresi içinde savunma yapmayanlar savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Savunmaya çağrı, Disiplin Kurulu Başkanlığınca yazılı olarak yapılır. Bu yazıda iddia olunan suç ve varsa uygulanması istenen disiplin cezası ile takibata sebep olan fiiller açık bir şekilde belirtilir.

Disiplin kurulları, işlenen fiile uygun olarak Tüzükte öngörülen cezayı verir. Disiplin organlarınca verilen cezalara ilişkin

kararlar gerekçeleri ile beraber en geç 30 gün içinde ilgililere tebliğ edilir.

MERKEZ DİSİPLİN KURULU

MADDE 74- Merkez Disiplin Kurulu, Büyük Kongre tarafından seçilen 9 asıl ve 5 yedek üyeden meydana gelir. Merkez Disiplin Kurulu; Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Danışma Kurulu üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, il yönetim kurulu başkan ve üyeleri, büyükşehir ve il belediye başkanları ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama, denetim ve diğer faaliyetleri dışındaki beyan, tavır ve davranışları bakımından partili milletvekilleri ve milletvekili olmayan partili bakanlar için birinci derece karar merciidir.

Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca alınan ve kendisine itiraz yolu ile gelen kararları; incelemek, tasdik etmek, lehte ve aleyhte değiştirmek veya tamamen kaldırmak suretiyle kesin olarak sonuçlandırır.

Merkez Disiplin Kurulu, bir il disiplin kurulunun boşalması hâlinde, bu kurulun görevini geçici olarak yürütmek üzere komşu bir il disiplin kurulunu görevlendirebilir.

MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU

MADDE 75- Müşterek Disiplin Kurulu; Merkez Disiplin Kurulu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Disiplin Kurulunun bir araya gelmesiyle oluşur. Merkez Disiplin Kurulu Başkanı,

Başkan Vekili ve Sekreteri, Müşterek Disiplin Kurulunun da başkanlık divanını oluşturur. Partili milletvekillerine ilişkin olarak Grup Disiplin Kurulunun veya Merkez Disiplin Kurulunun vermiş olduğu karara ilgilinin itirazı hâlinde, son ve kesin kararı Müşterek Disiplin Kurulu verir.

İL DİSİPLİN KURULU

MADDE 76- İl Disiplin Kurulu, il sınırları dahilinde ikamet eden ve diğer üst disiplin kurullarının görev sahasına giren partililer dışında kalan bütün partililer hakkında birinci derecede disiplin karar merciidir.

İl Disiplin Kurulu kendiliğinden tahkikat yapamaz. Kendisine Tüzükte gösterilen yetkili organlarca intikal ettirilen dosyaları inceler ve karara bağlar. İl Disiplin Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde, Merkez Disiplin Kuruluna başvurularak itiraz edilebilir.

DİSİPLİN CEZALARI

MADDE 77 - Disiplin kurullarınca uygulanacak disiplin cezaları aşağıda gösterilmiştir

1. Uyarma,
2. Kınama,
3. Partiden veya gruptan geçici çıkarma,
4. Partiden veya gruptan kesin çıkarma.

Bir Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyesinin, grup üyeliğinden kesin çıkarılması parti üyeliğinden kesin çıkarılmayı, parti üyeliğinden kesin çıkarılması ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyeliğinden kesin çıkarılmayı gerektirir. Kesin çıkarma cezası alanlar bir daha partinin üyesi ve adayı olamazlar, hiçbir organında görev alamazlar.

Geçici çıkarma cezası 6 aydan az, 2 yıldan fazla olamaz. Geçici çıkarma cezası, Disiplin Kurulu karar tarihinden başlar ve ceza süresince ilgili; grup üyesi ise grup çalışmalarına, parti üyesi ise parti faaliyetlerine katılamaz, faaliyetlerine katılmayacağı parti organlarına hiçbir teklifte bulunamaz. Ancak bu hüküm, o üyenin Parti Tüzüğüne, Parti Programına, partinin diğer mevzuatına ve organlarının bağlayıcı kararlarına uyması gereğini ortadan kaldırmaz.

Geçici çıkarma cezası almış olan parti üyeleri, ceza süresince Tüzüğün 10'uncu maddesinde düzenlenen "Parti Üyeliğinin Sağladığı Haklar"dan yararlanamazlar. Cezanın bitiminden sonraki bir yıllık süre içerisinde de Genel Merkez teşkilâtında ve kurullarında kendilerine görev verilemez ve bu kurullar için aday olamazlar.

DİSİPLİN CEZALARINI GEREKTİREN HALLER

MADDE 78- Partili üyenin kanun, Parti Tüzük ve Programına uymayan olumsuz davranışlarda bulunması hâlinde, hakkında aşağıdaki cezalar uygulanır.

1. Uyarma Cezasını Gerektiren Hâller

a. Yetkili organlarca davet edildiği hâlde toplantılara katılmamak,

b. Parti içi birlik ve beraberliği zedeleyecek davranışlarda bulunmak,

c. Parti içi yazışmalarda Tüzük ve Yönetmelikte öngörülen kademelere uymamak,

d. Partinin yetkili organlarınca verilen görevleri mazeretleri olmaksızın kabul etmemek veya zamanında yerine getirmeyerek ihmal etmek.

2. Kınama Cezası Gerektiren Hâller

a. Kanunlara, Parti Tüzük ve Programı ile yönetmelik hükümlerine ve partinin yetkili organları tarafından verilen kararlara söz, yazı ve sair şekillerde aleyhte davranışlarda bulunmak,

b. Parti içerisinde huzursuzluk ve geçimsizlik yaratmak,

c. Partide tutulması gereken defter ve kayıtları usulüne uygun olarak tutmamak,

d. Görevi ihmal veya savsaklamak.

3. Geçici Çıkarma Cezasını Gerektiren Haller

a. Milletvekili, il genel meclisi, belediye başkanlığı ve belediye meclisi seçimleri için yetkili organların onayı olmaksızın adaylığını koymak,

b. Partide dayanışma ve iş birliğini bozacak, huzursuzluk yaratacak davranışlarda bulunmak,

c. Kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Partideki görevi gereği kendisine teslim edilen eşya ve malzemeyi kaybetmek, görevden ayrılma ve ayırma hâlinde teslim etmemek veya teslim etmekten kaçınmak,

d. Partinin her kademedeki yöneticileri hakkında gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama ve küçük düşürücü beyan ve davranışlarda bulunmak,

e. Partinin gizli karar ve yazışmalarını her ne suretle olursa olsun açıklamak, dışarı sızdırmak,

f. Yöneticilik görevini ihmal ederek partiye zarar vermek.

4. Kesin Çıkarma Cezasını Gerektiren Haller

a. Milletvekilliği ve mahalli idareler seçimlerinde diğer partilerin veya bağımsız adayların lehinde çalışmak ve propagandalarını yapmak, açık veya gizli olarak Parti ve adaylarının aleyhine çalışmak,

b. Siyasi Partiler Kanununca yasaklanmış konuları ihmal etmek suretiyle parti hakkında kanuni takibata yol açacak davranışlarda bulunmak,

c. Partiyi ve parti yetkililerini gerçek dışı iddia ve gerekçelerle şikâyet etmek ve parti yetkililerinin bilgisi olmadan parti adına resmi makamlarla muhatap olmak, yalan bilgi ve beyanda bulunmak, yetkisiz demeç yayımlamak, partinin

yetkili organları nezdinde demokratik ve medeni ölçüler çerçevesinde halledilmesi gereken parti içi meseleleri, belli kademe ve silsile düzenini bozarak basın ve yayın organlarında açık şekilde tartışma ve polemik konusu yapmak,

d. Partiyi şahsi menfaatlerine alet etmek,

e. Partinin birlik ve beraberliğini ciddi şekilde bozacak ve Genel Başkan, Genel Sekreter ve bunlardan sonra hiyerarşide bulunan görevlilere ve parti organlarına karşı ağır disiplinsizlik teşkil edecek veya manevi şahsiyetlerini rencide edecek ya da parti faaliyetlerini önemli surette aksatacak, partinin gelişmesine mâni olacak davranışlarda ve faaliyetlerde bulunmak veya başkalarını böyle davranış ve faaliyetlere ikna ve teşvik etmek,

f. Parti evrak ve kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya saklanması gerekli belgeleri ortadan kaldırmak,

g. Kongrelerde yapılan seçimlerde oy pusulalarında tahrifatta bulunmak, sahtecilik yapmak, seçimlere hile karıştırmak ve bu gibi hareketlerin içinde bulunanlarla iş birliği yapmak, yapılmış olan seçimlerin neticeleri ile ilgili şüphe yaratabilecek, gerçek dışı sözlü veya yazılı beyanda bulunmak ya da bu şekilde basın açıklamaları yapmak,

h. Üyelik ve delege olmaktan kaynaklanan haklarını kötüye kullanmak suretiyle kasten Partiye zarar vermek,

i.Sahte evrak düzenlemek ya da bu amaçla üye ve delegeleri kışkırtmak ve yönlendirmek, usulüne uygun olmayan

işlemler yapmak suretiyle, parti içinde huzuru bozmak, kaos yaratmak ve kamu oyunda partinin saygınlığına halel getirici davranışlarda bulunmak.

Disiplin cezalarında herhangi bir üye hakkında takibat yapan disiplin kurulu, suçun işleniş tarzı ve olayın mahiyetine göre sevk eden kurulca talep edilen cezadan ağır olmamak kaydıyla yukarıda sözü geçen disiplin cezalarından herhangi birini vermeyi kararlaştırabilir.

Disiplin cezalarının herhangi birisiyle cezalandırılan bir üyenin aynı disiplin suçunu tekrar işlemesi veya aynı cezaya konu farklı fiili işlemesi hâlinde bir üst disiplin cezası ile cezalandırılır. Daha önce disiplin cezası almamış olmak kaydıyla ilgilinin durumu ve işlenen fiilin mahiyeti dikkate alınarak Tüzükte öngörülen cezanın bir altı da uygulanabilir.

Sayılan hususlardan dolayı disiplin suçu işlediğine dair bilgi, disiplin kuruluna sevk yetkisine sahip organlara ulaştığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde bu kurulca sevk işlemi yapılmazsa veya her hâlde olaydan itibaren üç yıl geçtikten sonra bu üye hakkında zaman aşımı dolayısıyla takibat yapılamaz.

DİSİPLİN TAKİBATI YAPMA YETKİSİ

MADDE 79- Bir partili hakkında disiplin takibatı yapılması ve ilgili disiplin kuruluna sevk edilmesine, İl Yönetim Kurulu, Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu veya Grup Yönetim Kurulu yetkilidir.

İl içerisinde ikamet eden parti üyeleri, belde ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri, belde, alt kademe ve ilçe belediye başkanları ile belediye ve il genel meclisi üyeleri hakkında disiplin takibatı istemeye il yönetim kurulu yetkilidir.

İl yönetim ve disiplin kurulu başkan ve üyeleri, il ve büyükşehir belediye başkanları, Merkez Yönetim Kurulu, Danışma Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile milletvekilleri, milletvekili olmayan bakanlar ve Genel Başkan hakkında disiplin takibatı istemeye Genel Başkan ve Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

Milletvekillerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetleri ile ilgili veya Gruba ilişkin fiil ve hareketlerinden dolayı disiplin takibatı yaptırmaya Grup Yönetim Kurulu ve Genel Başkan yetkilidir.

Merkez Yönetim Kurulu üyeliği sona eren parti üyeleri hakkında disiplin tahkikatı, Genel Başkan ve yardımcıları veya Genel Sekreterin yazılı isteği üzerine bağlı bulunduğu il başkanlığınca yaptırılır. İl başkanlığı işlem dosyasını il disiplin kuruluna sevk eder.

Merkez Yönetim Kurulu partili bir üyenin işlediği iddia olunan suçun muhtevasını göz önüne alarak disiplin takibatının Merkez Disiplin Kurulunca yapılmasına karar verebilir.

Disiplin kurullarına sevk kararı, gizli oyla ve bu kararı alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Disiplin takibatı yapma işleminin nasıl olacağını disiplin kuruluna sevk etmeye yetkili organ tayin eder. Yetkili kurul, takibatı üyelerden birine veya birkaçına yaptırabileceği gibi daha alt kademedeki bir organın üyelerine veya diğer partililere de yaptırabilir.

İlçe yönetim kurulları, disiplin takibatı yapılması isteklerini il yönetim kuruluna bildirirler. Talepleri il yönetim kurulu üyeleri veya başkanı ile ilgiliyse bu taleplerini yazılı olarak Merkez Yönetim Kuruluna iletirler.

Bir şikâyetçinin bir üye hakkında kovuşturma isteğine bağlı suç duyurusunu yazı ile ilgili ve yetkili kurula yapması üzerine kovuşturma yapılabileceği gibi, yukarıda yetkileri belirtilen kurul veya kişilerce de doğrudan disiplin kovuşturması yapılabilir veya kurula sevk edilebilir.

Bunun yanında vaki şikâyet veya bilgiyi yerinde ve doğru bulmadıklarında takibata mahâl olmayacağına karar verebilirler.

İTİRAZ USULÜ

MADDE 80- Disiplin Kurulunca verilen disiplin cezalarına karşı; hakkında hüküm verilen parti üyesi veya takibat yapan kurul tarafından bu Tüzükte aksine hüküm yoksa tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde itiraz edilebilir. İtirazlar bu Tüzükte belirtilen esaslara göre itiraz dilekçesi ile bir üst kurula

yapılabileceği gibi, kararı verecek olan disiplin kurulu başkanlığına da yapılabilir. İtirazlar en geç 15 gün içinde sonuçlandırılır. Verilecek karar kesindir.

Ayrıca, hakkında Partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen Parti üyesi, bu cezaya karşı disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev veya yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, Parti Tüzüğüne veya iç yönetmeliğe şekil veya usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, Parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı 30 gün içerisinde, nihai karar veren merciin bulunduğu Asliye Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir.

DİSİPLİN KURULUNA TEDBİRLİ OLARAK SEVK

MADDE 81- Partiden geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren hâllerde disiplin takibatı yaptırmaya yetkili organ, ilgili üyeyi tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edebilir. Tedbirli olarak sevk kararı üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınır. Bu hâllerde partili, Partideki görevinden alınmış olur ve derhâl görevinden uzaklaştırılır.

Hakkında tedbir kararı verilen üye, üç gün içinde takibatı yürütecek disiplin kurulu nezdinde itirazda bulunabilir. Bu istek disiplin kurulu tarafından 7 gün içinde karara bağlanır. Disiplin kurulunun tedbiri kaldırması veya tedbiri kaldırma isteğinin reddedilmesi kararı kesindir. Bu konuda Disiplin Kurulu

kararını verinceye kadar üye, partideki görevine devam edemez.

Tedbir kararı kesin olmayıp, disiplin kurulunun geçici veya kesin çıkarma cezası ile birlikte kesinlik kazanır. Disiplin kurullarının cezayı tamamen kaldırması veya uyarma ve kınama cezası vermesi hâlinde tedbir kararı, yeni bir karara gerek kalmadan kalkar ve hakkında tedbir kararı alınan partilinin bütün hakları geri verilir.

Partiden kesin çıkarma kararı, üyenin kayıtlı bulunduğu il ve ilçe başkanlığı tarafından Parti kayıtlarından isminin silinmesi suretiyle yerine getirilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

MADDE 82 – Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 20 veya daha fazla milletvekili bulunması hâlinde, Parti grubu meydana getirilir. Parti Genel Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir yazı ile grup kurulduğu bildirilir. Parti milletvekilleri bu grubun üyeleridir.

Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun çalışma usul ve esasları bu Tüzükte gösterilen hükümler saklı kalmak kaydıyla Grup İç Yönetmeliğinde gösterilir. Grup İç Yönetmeliği'nin, Grubun kurulduğunu bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde Grubu meydana getiren milletvekilleri tarafından hazırlanarak, Grup milletvekillerinin salt çoğunluğu ile kabul edilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmesi şarttır.

GRUP BAŞKANI, BAŞKAN VEKİLLERİ VE GRUP YÖNETİM KURULU

MADDE 83- Parti Genel Başkanı aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubunun da başkanıdır. Genel Başkan milletvekili değilse, meclis grubu yapacağı ilk toplantıda üyeleri arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bir Grup Başkanı seçer. İlk iki turda salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, üçüncü turda en fazla oyu alan seçilmiş olur.

Grup Yönetim Kurulu, başkan ve başkan vekilleri dahil en az 10 üyeden oluşur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu, Grup Başkanına yardımcı olmak üzere üyeleri arasından yeteri kadar başkan vekili ile asıl ve yedek Grup Yönetim Kurulu üyelerini seçer. Grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üye sayılarını belirlemeye parti grubu yetkilidir.

Grup Başkanı ile Grup Yönetim Kurulu üyeleri ve başkan vekilleri her yasama yılının başında o yasama yılı için seçilir. Üyeliklerde boşalma olması halinde, yedekler sıra ile çağrılarak kurul tamamlanır. Başkan ve başkan vekilliklerinde boşalma olması durumunda bu görevler için yeni seçim yapılır.

Genel Başkan dışında Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim kurullarının asıl ve yedek üyeliklerinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görev alamaz.

Seçime ilişkin diğer usul ve esaslar Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GRUP DİSİPLİN KURULU

MADDE 84- Grup Disiplin Kurulu, milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi ve grup çalışmalarına ilişkin faaliyetlerindeki fiil ve eylemleri nedeniyle yapılacak takibatta, birinci derecede disiplin karar merci olarak görev yapmak üzere, parti grubunca kendi üyeleri arasından seçtikleri 5 asıl, 3 yedek üyeden meydana gelir. Bu kurul ayrıca yürütme işleri için bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir de sekreter seçer.

Disiplin Kurulu, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır, kararlarını gizli oyla ve mevcudun çoğunluğu ile alır. Ancak, Gruptan kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir.

Milletvekilleri hakkındaki disiplin takibatının şekli, usul ve esasları ile kovuşturmayı gerektiren haller, disiplin cezaları ve itiraz usulleri, bu Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup İç Yönetmeliğinde belirtilir.

GRUP ÜYELERİNİN UYMASI GEREKEN ESASLAR

MADDE 85- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarında; partinin ilkelerine, programına ve Parti Grup ve Büyük Kongre kararlarına uymak ve bunları desteklemek, geçerli mazeretleri olmadıkça Meclis Genel Kurulu ve grup çalışmaları ile komisyon çalışmalarına katılmak zorundadırlar.

GRUPTA GİZLİ OYLAMA

MADDE 86- Grup Genel Kurulunda seçimlere ait oylamalar ile milletvekillerini bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır.

GRUP HÜKÛMET İLİŞKİLERİ

MADDE 87- Bakanlar Kuruluna veya bir bakana Türkiye Büyük Millet Meclisinde veya Grupta, güven veya güvensizlik oyu verilmesi konusunda karar almak yetkisi, Grup Genel Kuruluna aittir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ TESPİTİ

DOKUZUNCU BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ TESPİTİ

SEÇİMLERE KATILMA

MADDE 88- Partinin her kademesindeki organı, her türlü seçime katılmak için, Siyasi Partiler Kanununda ve Tüzükte gösterilen şartları yerine getirmekle yükümlüdürler. Genel ve mahalli seçimlere bütün yurt sathında katılmamak kararını, ancak Merkez Yönetim Kurulu verebilir.

ADAY TESPİTİ

MADDE 89- Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adayları ile bunların listelerdeki sıraları,

a. Merkez adaylığı,

b. Merkez yoklaması,

c. Teşkilât yoklaması,

d. Ön seçim,

usullerinden birisi, birkaçı veya tamamının bir arada veya ayrı ayrı uygulanması ve Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükümlerine uyulması suretiyle tespit edilir. Hangi seçim çevresinde, hangi usulün tatbik edileceğine Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

MERKEZ ADAYLIĞI

MADDE 90- Merkez adayları, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının yüzde beşini aşmamak ve ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim veya diğer aday yoklama usullerinin yapılma tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek şartıyla Genel Başkan tarafından tespit edilir. Genel Başkan, merkez adayı tespit ve sıralamasında lüzum görürse ilgili teşkilât kademesinin görüşünü de alır.

MERKEZ YOKLAMASI

MADDE 91- Bir seçim çevresinde Parti teşkilâtı bulunmaması, tek aday olması, herhangi bir nedenle o seçim çevresinde ön seçim yapılmasının mümkün olmadığının ilçe seçim kurulu başkanlığınca bildirilmesi veya yapılan ön seçimlerin yetkili seçim kurulunca iptal edilmesi hâllerinde ve Merkez Yönetim Kurulunun lüzum gördüğü sair hâllerde, Parti adaylarının Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilmesi, merkez yoklaması olarak ifade edilir.

Merkez yoklaması yapılacak seçim çevreleri Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilir. Merkez Yönetim Kurulu, bütün seçim çevrelerinde merkez yoklaması kararı alabileceği gibi, lüzum gördüğü seçim çevrelerinde de merkez yoklamasına karar verebilir.

TEŞKİLÂT YOKLAMASI

MADDE 92- Merkez Yönetim Kurulunun teşkilât yoklaması için karar verdiği seçim çevresinde, aday tespitine yönelik olarak yapılan yoklama usulüdür. Teşkilât yoklaması il başkanı, il yönetim kurulu asıl üyeleri, il disiplin kurulu başkanı ile o il çevresindeki ilçe başkanlarından oluşan kurul tarafından yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Teşkilât yoklamasında oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, teşkilât yoklamasının yapılacağı tarihten en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına yazı ile bildirilir. Kesinleşen listeler yoklama tarihinden en az 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılmak suretiyle ilân edilir.

ÖN SEÇİM

MADDE 93- Merkez Yönetim Kurulunca ön seçim yapılmasına karar verilen seçim çevresinde Partiye kayıtlı bütün üyelerin katılması ile seçim yapılır. Seçimlerde oy kullanabilecek partili üye listeleri, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına kayıt defteriyle birlikte verilir. Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır.

Ön seçimde yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif usulü uygulanır. Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, ön seçim için de esas alınır. Adayların eşit oy almaları hâlinde hangisinin bir üst sırada yer alacağına Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

ADAYLIĞA MÜRACAAT VE İZİN

MADDE 94- Milletvekili seçimlerinde Partiden aday olmak isteyenler süresi içinde gerekli evrakları ile birlikte yazılı olarak Parti Genel Merkezine müracaat ederler. Yapılan müracaatlar Başkanlık Divanınca, yapılacak araştırma ve inceleme sonucuna göre değerlendirilir. Başkanlık Divanı değerlendirme sonuçları Merkez Yönetim Kurulunda görüşülerek durumları uygun görülenlerin aday yoklamalarına katılmalarına izin verilir.

Aday adaylarıyla ilgili inceleme, araştırma, değerlendirme veya gerek görülmesi halinde görüşme yapmak üzere Genel Merkezde; Genel Başkan tarafından belirlenecek üyelerden oluşan komisyon kurulabilir. Komisyon raporu Başkanlık Divanı değerlendirmesinde dikkate alınır.

İl ve ilçelerin yönetim kurulu başkan ve üyesi olanlardan görev yaptıkları yerden milletvekilliği ve mahalli idareler seçimlerinde herhangi bir görev için aday adayı olmak isteyenlerin, Merkez Yönetim Kurulu tarafından seçim takvimi de dikkate alınarak belirlenen tarihe kadar görevlerinden istifaları zorunludur.

ADAYLIĞI KABUL EDİLMEYECEK OLANLAR

MADDE 95- Parti yetkili kurullarınca haklarında kesin çıkarma kararı verilenler ve diğer partilerden herhangi birine

adaylık başvurusunda bulunanlar ile il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyesi oldukları ve görev yaptıkları yerden aday adayı olmak istedikleri hâlde Merkez Yönetim kurulu tarafından belirlenecek olan tarihe kadar bu görevlerinden ayrılmayanların, seçimlere ilişkin olarak Partiye yaptıkları adaylık müracaatları herhangi bir incelemeye tâbi tutulmadan reddedilir.

MAHALLİ SEÇİMLER

MADDE 96- Mahalli idare seçimlerinde adayların tespitinde, milletvekili aday tespiti için öngörülen usullerden biri uygulanır. Bu usullerden hangisinin uygulanacağına karar verme yetkisi Merkez Yönetim Kurulunundur.

Büyükşehir ve il belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, Merkez Yönetim Kurulunun tasvibine bağlıdır.

İlçe ve belde merkezleri belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, ilçe yönetim kurulunun mütalâası alınmak kaydıyla il yönetim kurulunun yetkisindedir.

Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurulunun aday yoklamalarına katılmaya ilişkin kararlarını değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir.

İl genel meclisi ve belediye meclis üyeliği için Partiye müracaat edenlerin aday adaylığı Partiye üye olsun olmasın, il

yönetim kurulunun tasvibine bağlıdır. Merkez Yönetim Kurulu bu kararı değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir.

Belediye başkanlığı ile belediye ve il genel meclisi üyeliklerine, görev yaptığı yerden aday adayı olacak il ve ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin adaylık başvurusundan önce Merkez Yönetim Kurulunca belirlenen süre içinde görevlerinden istifa etmeleri gerekmektedir.

Belediye ve il genel meclisi üyeliklerine aday olup söz konusu meclislerin üyeliklerine seçilenlerin, seçim tarihini takip eden 15 gün içerisinde Partideki görevlerinden istifa etmeleri gerekir. İstifa etmemişlerse 15'inci günün sonunda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu görevlerden istifa etmiş sayılırlar.

Mahalli idareler seçimlerinde aday adayları arasından belediye başkanlığı için bir, belediye meclisi için üye sayısı kadar il genel meclisi üyeliklerine ise seçim çevresi için teşkil olunan sayıda asıl ve yedek üye ayrı ayrı belirlenir.

Merkez Yönetim Kurulu mahalli idare seçimlerinde hangi usule karar vermiş ise bunu, kanuni süreleri dikkate alarak önceden ilgili teşkilatlara ve yetkili mercilere bildirir.

Merkez adaylığı ile merkez yoklaması dışındaki aday tespitleri yargı denetim ve gözetiminde yapılır.

Merkez Yönetim Kurulunun mahalli seçimlerdeki aday tespitlerinde ön seçim usulüne karar verdiği yerlerde, ön seçimde oy kullanacak partili üye listeleri, teşkilât yoklaması usu-

lüne karar verdiği yerlerde ise oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına üye kayıt defteri ve gerekli diğer belgelerle birlikte bildirilir.

Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır.

SEÇİM İŞLERİ YÖNETMELİĞİ

MADDE 97- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve mahalli idareler seçimlerinde adaylığa müracaatın şekil ve şartları, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği için aday tespitlerinin usul ve esasları ile seçimlerle ilgili sair konular, Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

ONUNCU BÖLÜM

PARTİ VE HÜKÜMET İLİŞKİLERİ

ONUNCU BÖLÜM

PARTİ VE HÜKÛMET İLİŞKİLERİ

HÜKÜMET KURMA VE KOALİSYONLARA KATILMA

MADDE 98- Hükümet kurulmasına, koalisyonlara katılmaya ve kurulmuş hükümetlerden veya ortak olunan koalisyonlardan ayrılmaya karar verme yetkisi Merkez Yönetim Kuruluna aittir. Kurul bu yetkisini, Genel Başkana devredebilir.

Merkez Yönetim Kurulunun, hükümet kurma ve kurulmuş hükümetlerden veya koalisyonlardan ayrılmayı görüşmek üzere yapacağı toplantılara Parti Grubu Yönetim Kurulu üyeleri de katılır ve oy kullanır.

Hükümetten ve koalisyondan ayrılma kararı alındıktan sonra, en geç üç gün içinde partili bakanlar istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

HÜKÜMETTE GÖREV ALACAK MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

MADDE 99- Hükümette görev alacak Merkez Yönetim Kurulu üye sayısı, Bakanlar Kurulu üye sayısının yarısını geçemez.

BAKANLARIN TESPİTİ

MADDE 100- Kurulacak hükümet veya ortak olunacak koalisyonda görev alacak bakanlar Anayasanın 109'uncu maddesi çerçevesinde belirlenir. Parti grubunda ve Parti organlarında bu konuda karar alınamaz.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KAYITLAR, DEFTERLER VE MALİ HÜKÜMLER

ONBİRİNCİ BÖLÜM

KAYITLAR, DEFTERLER VE MALÎ HÜKÜMLER

KAYIT VE DEFTERLER

MADDE 101- Parti Genel Merkezi ile il ve ilçe teşkilâtlarında aşağıdaki defterler tutulur.

1. Üye kayıt defteri,
2. Karar defteri,
3. Kongre karar defteri,
4. Gelen ve giden evrak defteri,
5. Gelir ve gider defteri,
6. Demirbaş defteri,

Defterlerin kaç sayfadan ibaret olduğu ve bütün sayfaları ayrı ayrı olmak üzere, teşkilâtın bulunduğu yerdeki ilgili seçim kurulu başkanlığınca mühürlenerek tasdik edilir.

1. Üye Kayıt Defteri: Mahalle ve köy esasına göre partili üyelerin kaydedildiği defterdir.

2. Karar Defteri: İlgili teşkilât kademesi yönetim kurulunun almış oldukları kararların tarih ve sayı numarasına göre müteselsil olarak kaydedildiği defterdir. Kararlar, oylamaya katılan üyeler tarafından imzalanır. Alınan karara muhalif olan üyeler, muhalefet şerhlerini gerekçeleri ile birlikte yazarak karar defterini imzalarlar.

3. Kongre Karar Defteri: Kongrece alınan kararlar ile kongre tutanaklarının özetlenerek yazıldığı defterdir. Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.

4. Gelen ve Giden Evrak Defteri: Teşkilât kademelerine ait bütün yazışmaların tarih ve sayı numarası ile kaydedildiği defterdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri aynı düzenle bu amaçla oluşturulan arşivde saklanır.

5. Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirlerin ne şekilde elde edildiği ve harcandığını, evrak tarih ve sayısı ile belgeleri belirtilerek birlikte gösterildiği defterdir.

6. Demirbaş Defteri: Partiye alınan ve sarf malzemesi niteliğinde olmayan dayanıklı malların kaydedildiği defterdir. Partiye emanet olarak kullanılmak üzere verilen eşyalar bu deftere ayrıca kaydedilir ve iade edildiği takdirde listeden kaydı düşülür. Partiye ait demirbaşların eskime ve yıpranma nedeniyle kullanılmaz hâle gelmesi durumunda, ilgili yönetim kurulu tarafından düzenlenecek bir rapor ile kayıttan düşürülmeleri sağlanır.

Yukarıda sözü edilen defterlerin dışında, parti organlarınca fayda ve lüzum görülen başkaca defterler de tutulabilir. Söz konusu defterlere ait bilgiler ayrıca elektronik ortamda da tutulur.

MALİ HÜKÜMLER

MADDE 102- Partinin gelirleri, amacına aykırı olamaz. Bu gelirler;

1. Parti üyelerinden alınan ve elli lirayı geçmeyen giriş aidatı,

2. Yıllık en az altmış ve en çok yüz yirmi lira arasında değişen üyelik aidatı,

3. Partili milletvekillerinden alınacak milletvekili aidatı,

4. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği aday adaylarından alınacak ve tutarı Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilecek özel aidat,

5. Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satış gelirleri,

6. Parti tarafından hazırlanan yazılı, görsel ve işitsel her türlü yayınlarının satış bedelleri ile üye kimlik kartları için alınan gider karşılıklarından ve parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında alınan paralar,

7. Parti tarafından tertiplenecek her türlü sosyal ve kültürel faaliyetlerden elde edilecek gelirler,

8. Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,

9. Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olmak kaydıyla çeşitli kişi ve kuruluşların makbuz karşılığı yaptıkları bağışlar,

10. Devletçe yapılacak yardımlarından oluşur.

Parti üyesi, vermeyi taahhüt ettiği aidatın tutarını Siyasi Partiler Kanunu'na ve Tüzüğe uygun olmak şartıyla, kayıtlı bulunduğu teşkilât kademesine yazılı olarak bildirmek suretiyle artırabilir.

Aidatı tahsile yetkili teşkilât kademesinin yönetim kurulu, Parti üyesinin vermeyi kabul ettiği miktardaki aidatı ödeyemeyecek durumda olduğunu tespit eder ise, aidat miktarını asgari hadde indireceği gibi tamamen de kaldırabilir.

Parti üyesinin, aidatının bir kısmını veya tamamını ödememiş olması, kongrelerde oy kullanmasını veya delege seçilmesini hiçbir şekilde engellemez ve borçlu olması Partiden çıkarılmasına sebep teşkil etmez.

Anayasa Mahkemesinin denetiminden geçerek ibra edilen yıllık mali tablo, partinin resmi internet sitesinde ilan edilir.

MİLLETVEKİLLİĞİ AİDATI

MADDE 103- Partiye mensup Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödeyeceği milletvekili aidatının tutarı ve Grup ile Genel Merkez arasında ne şekilde dağıtılacağı Parti Meclis Grubunda karara bağlanır. Ancak, bu aidatın yıllık tutarı milletvekili maaşının net bir aylığını geçemez. Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup kurulamaması hâlinde ödenecek aidat miktarını Merkez Yönetim Kurulu tespit eder.

SATIŞ BEDELLERİ

MADDE 104- Bu Tüzüğün 102'nci maddesinin 5'inci ve 6'ncı bentlerinde yer alan satış bedellerini Merkez Yönetim

Kurulu tespit eder. Düzenlenecek diğer faaliyetler ile ilgili değer ve fiyatlar ise, Genel Merkezce yapılanlar için Genel Sekreter, il ve ilçe teşkilâtı tarafından yapılanlar için ise ilgili yönetim kurulu marifetiyle tespit edilir.

BAĞIŞLAR

MADDE 105- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları ile bunların üst kuruluşları, dernekler, vakıflar ve kooperatifler kendi özel kanunlarına uymak şartıyla Partiye maddi yardım ve bağışta bulunabilirler. Partiye gerçek ve tüzel kişiler tarafından aynı yıl içerisinde Siyasi Partiler Kanununun 66'ıncı ve Ek 6'ncı maddesinde öngörülen miktarı geçmemek üzere ayni veya nakdi bağış yapılabilir.

Parti, yabancı devletlerden, milletler arası kuruluşlardan, yabancı uyruklu kişilerden ve Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinde yazılı genel ve katma bütçeli resmi kurum ve kuruluşlardan, mahalli idarelerden, muhtarlıklardan, özel kanunla ve özel kanuna dayanılarak kurulmuş bankalardan ve sermayesinin bir kısmı devlete ait müesseselerden hiçbir suretle ayni ve nakdi bağış ve yardım alamaz. Bu kuruluşlardan mal ve hakların belgesiz olarak kullanılması ve bağışlanması kabul edilemez.

GAYRİMENKUL ALIMI

MADDE 106- Partinin maksadına uygun gayrimenkul alım, satım, devir ve ferağına Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

Parti, maksadı dışında gayrimenkul iktisap edemez. Partinin gayesi içinde olmak şartıyla iktisap ettiği gayrimenkullerden gelir elde edilebilir.

TİCARİ FAALİYET, KREDİ VE BORÇ ALMA YASAĞI

MADDE 107- Parti, ticari faaliyette bulunamaz. Parti adına hiçbir surette, hiçbir yerden ve hiçbir kimseden dolaylı ve dolaysız kredi ve borç alınamaz. Ancak, ihtiyaç duyulan hâllerde Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinin 1'inci ve 3'üncü fıkralarında gösterilenler dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerden kredi ve ipotek karşılığı mal satın alınabilir.

KREDİ VE BORÇ VERME YASAĞI

MADDE 108- Parti adına üyelere ve diğer gerçek ya da tüzel kişilere hiçbir şekilde kredi ve borç verilemez.

GELİR MAKBUZLARI

MADDE 109- Partinin bütün gelirleri, parti adına elde edilir.

Partinin bütün kademelerince sağlanan gelirler Merkez Yönetim Kurulunca bastırılacak makbuzlar karşılığında alınır. Parti teşkilât kademelerine gönderilecek gelir makbuzlarının kayıtları, sıra ve seri numaralarına göre Parti Genel Merkezince tutulur.

Parti teşkilât kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin miktarı, sağlandığı kişinin adı, soyadı ve adresi ile makbuzu düzenleyenin adı, soyadı ve imzası dip koçan ve kesilen kısımda yer alır.

Makbuzların asıl kısımları ile dip koçanlarında aynı sıra ve seri numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk incelemeye ilişkin kararının partiye bildiriliş tarihinden itibaren 5 yıldır.

GİDERLERİN YAPILMASINDA USUL

MADDE 110- Partinin giderleri amaçlarına aykırı olamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanununun 70'inci ve Ek 6'ncı maddesine göre belirlenen tutara kadar yapılan harcamaların makbuz veya fatura ile tevsiki mecburi değildir. Ancak, bütün harcamaların Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen yetkili kurul ve makamın kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki yetkili kurulca onaylanan bütçede ön görülmüş olmak kaydıyla bu fıkraya göre tevsiki mecbur olmayan harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar almaya gerek yoktur.

Giderlere ait belgelerin saklanma süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, kesin hesaba ilişkin Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının partiye bildirme tarihinden itibaren beş yıldır.

İlçe teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları azami beş ay içinde il yönetim kurulunca, il teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları ise azami altı ay içinde Merkez Yönetim Kurulunca incelenir.

MALİ SORUMLULUK

MADDE 111- Partinin yapacağı giderler, sözleşmeler ve girişeceği taahhütler, Parti tüzel kişiliği adına; Genel Merkezde Merkez Yönetim Kurulu, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu veya bu kurullar tarafından yetkili kılınan kişilerce yapılır. Genel Merkez ile il ve ilçelerde parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılması ve taahhüt altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilir.

Bu esaslara aykırı olarak yahut Merkez Yönetim Kurulunca yetki verilmediği veya bu kurul tarafından sonradan alınan bir kararla onaylanmadığı takdirde, Partinin teşkilât kademelerinin yaptıkları sözleşme ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı, Parti tüzel kişiliği hiçbir suretle sorumlu tutulamaz; Merkez Yönetim Kurulu, Genel Başkan veya Parti tüzel kişiliği aleyhinde takipte bulunulamaz. Bu takdirde sorumluluk, sözleşmeyi yapan veya yükümlülük altına giren kişi veya kişilere aittir.

BÜTÇE VE KESİN HESAP

MADDE 112- Partinin hesapları, bilânço esasına göre düzenlenir. Her takvim yılına ait bütçe ve kesin hesabın hazırlanması ile gelir, gider ve diğer muhasebe işlemlerine ilişkin usul ve esaslar ayrıca düzenlenecek Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilir.

Partinin Genel Merkezi, bağlı ilçelerini de kapsamak üzere il yönetim kurulları ayrı ayrı her takvim yılı başında gelir ve gider tahminlerini içeren yıllık bir bütçe hazırlarlar. İl teşkilâtları hazırladıkları bütçeyi ait olduğu takvim yılından önceki yılın Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkeze gönderirler. İl ve ilçe teşkilât kademelerine ilişkin bütçeler, Genel Merkezin bütçesi ile birleştirilir ve Aralık ayı sonuna kadar Merkez Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanır.

İl yönetim kurulları, bağlı ilçeleri de içine almak üzere her bütçe yılını takip eden Nisan ayı sonuna kadar, bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabı hazırlayarak Genel Merkeze gönderirler. Kesin hesap cetvelleri ilgili bulundukları bütçenin iç bölüm ve maddelerine uygun olarak düzenlenir.

Her teşkilât kademesi aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri Siyasi Partiler Kanununun 74'ncü maddesinde belirtilen tutarı aşan taşınır mallar, menkul kıymetler ve her türlü hakları bir liste olarak edinim tarihi ve finansman kaynağını belirtmek suretiyle kesin hesap cetveline ekler.

İl yönetim kurullarından gönderilenler ile Genel Merkeze ait olan kesin hesap cetvelleri Merkez Yönetim Kurulunca yapılan incelenmeyi müteakip son şeklini alır ve karara bağlanır.

ONİKİNCİ BÖLÜM

SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

ONİKİNCİ BÖLÜM

SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

PARTİNİN FESHİ

MADDE 113- Büyük Kongre, toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile partinin feshine karar verebilir. Böyle bir kararın alınabilmesi için teklifin, üye tam sayısının üçte biri veya Merkez Yönetim Kurulunca yapılması gerekir.

Fesih hâlinde partinin menkul ve gayrimenkullerinin tasfiye şekli, Büyük Kongre kararında gösterilir.

YÖNETMELİK VE GENELGE

MADDE 114- Bu Tüzükte yer alan çeşitli konularda yönetmelik çıkarmaya Merkez Yönetim Kurulu, genelge ve benzeri talimatlar yayımlamaya Genel Başkan yetkilidir. Genel Başkan bu yetkiyi gerektiğinde Başkanlık Divanı üyelerine devredebilir.

TÜZÜĞÜN DEĞİŞTİRİLMESİ

MADDE 115- Büyük Kongre, Siyasi Partiler Kanunu ve Tüzük hükümlerine uymak suretiyle Parti Tüzüğünde kısmen veya tamamen değişiklik yapabilir.

GÖREVLİLERİN İLGİLİ MERCİLERE BİLDİRİMİ

MADDE 116- Parti kongreleri hariç olmak üzere her kademedeki Parti organında, bu Tüzükte gösterilen bir göreve

getirilenlerin ad ve soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve nüfus cüzdanı örnekleri, mahallin en büyük mülki amirine seçim veya atamayı takip eden 15 gün içerisinde bir yazı ile bildirilir. Merkez organlarında görev alanlarla ilgili bilgi ve belgeler de aynı süre içerisinde doğrudan İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

UYGULANACAK DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 117- Bu Tüzükte yer almayan hususlarda Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları ile genel hükümler uygulanır.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN TÜZÜK

MADDE 118- 5 Kasım 2000 tarihinde yapılan Olağan Büyük Kongrede kabul edilen "Milliyetçi Hareket Partisi Tüzüğü" tüm ek ve değişiklikleriyle yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Tüzük uyarınca, üye sayısında azalma olan belde, ilçe ve il teşkilâtında yer alan kurullardaki üyeler, ilgili kademenin yapacağı ilk kongreye kadar görevlerine devam ederler. Üye sayısında artış yapılan kurullardaki boş üyelikler ise sırasıyla yedek üyelerden tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Tüzükte düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler ile Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup da Tüzüğe aykırı hükümler ihtiva eden yönetmeliklere ilişkin değişiklikler, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten

itibaren altı ay içerisinde gerçekleştirilir. Bu süre içinde yönetmeliklerin Tüzüğe aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3- Tüzük hükümlerinin uygulanmasına ilişkin tereddütleri gidermeye, olabilecek boşlukları doldurmaya ve uygulamaya yön vermeye; Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, Tüzük hükümleri ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde münhasıran Merkez Yönetim Kuruluna verilen yetkiler kapsamındaki hususlarda Merkez Yönetim Kurulu, diğer durumlarda Başkanlık Divanı yetkilidir.

YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

MADDE 119- 8 Kasım 2009 tarihinde toplanan 9'uncu Olağan Büyük Kongrede kabul edilen bu Tüzük; kabul edildiği andan itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

119 asıl ve 3 geçici maddeden ibaret olan bu Tüzük hükümlerini, Merkez Yönetim Kurulu yürütür.

EK LİSTE

YURT DIŞI TEMSİLCİLİK OLUŞTURULACAK MERKEZLER

AFGANİSTAN / Kabil

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ / Los Angeles, San Fransisco, Paterson, New York, Washington D.C., Miami,

ALMANYA / Berlin, Bonn, Bad-Karishafen, Aachen, Bamberg, Bilefeld, Bergnuestad, Brakel, Bremen, Delmenhorst, Dortmund, Düsseldorf, Duisburg, Essen, Hamm, Hagen, Hameln, Hamburg, Hannover, Herford, Helmstedt, Höxter, Kassel, Krefeld, Köln, Münih, Neuwied, Ratingen, Solingen, Stuttgart, Velbert, Viersen, Tutlingen, Wuppertal, Frankfurt, Koblenz, Mahnheim, Wiesbaden, Dresden, Leibzig ve Göttingen

ARJANTİN /Buenos Aires

AVUSTURYA/ Viyana, Innsbruck

AVUSTURALYA / Melborne, Sidney

ARNAVUTLUK / Tiran

AZERBAYCAN / Bakü

BELÇİKA / Brüksel, Anvers

BOSNA-HERSEK/ Saraybosna, Mostar

BREZİLYA / Brasilla

BULGARİSTAN / Filibe, Sofya

CEZAYİR / Cezayir

ÇİN HALK CUMHURİYETİ / Pekin, Şangay

DANİMARKA / Kopenhag

ENDONEZYA / Jakarta

FAS / Rabat

FİNLANDİYA / Helsinki

FRANSA / Paris, Strazburg, Liyon, Basel, Mulhause

GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ / Pretoria
GÜNEY KORE / Seul
GÜRCİSTAN / Tiflis, Batum
HİNDİSTAN / Yeni Dehli
HIRVATİSTAN / Zagrep
HOLLANDA / Amsterdam, Lahey
IRAK / Bağdat, Kerkük
İNGİLTERE / Londra, Manchester
İRAN / Tahran
İRLANDA / Dublin
İSPANYA / Barselona, Madrid
İSRAİL / Tel Aviv
İSVEÇ / Göteborg, Stokholm
İSVİÇRE / Cenevre, Zürih
İTALYA / Roma
JAPONYA / Tokyo
KANADA / Montreal, Toronto
KATAR / Doha
KAZAKİSTAN / Astana, Almatı
K.K.T.C. / Lefkoşe, Girne
KIRGIZİSTAN / Bişkek
KOSOVA / Priştine
LİBYA / Trablusgarp
MACARİSTAN / Budapeşte
MAKEDONYA / Üsküp
MALEZYA / Kuala Lumpur
MEKSİKA / Meksiko City
MOLDOVA / Kişinev

MISIR / Kahire
NORVEÇ / Oslo
ÖZBEKİSTAN / Taşkent, Semerkand, Buhara
PAKİSTAN / İslamabad
POLONYA / Varşova
PORTEKİZ / Lizbon
RUSYA / Moskova, St. Petersburg
ROMANYA / Bükreş
SURİYE / Şam
SUUDİ ARABİSTAN / Riyad
TACİKİSTAN / Duşanbe
TUNUS / Tunus
TÜRKMENİSTAN / Aşkabat, Merv
UKRAYNA / Kiev, Simferopol
ÜRDÜN / Amman
YEMEN / Sanaa
YUNANİSTAN / Atina, Selanik, Gümülcine

bir hilal uğruna...